**********MIXED ADC 606
855 PO GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830
###

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PERIODICALS
August 11, 2004
Vol. XCV

95-IEJI METAI

TREČIADIENIS - WEDNESDAY, RUGPJŪČIO - AUGUST 11, 2004

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 08-10-04

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

95th ANNIVERSARY

Nr. 152
Kaina 50 c.

Šiame numeryje:

„Žalgirio" stovykla Rako ąžuolyne. Sudiev sesei E. Pažerienei. Dar apie šios vasaros stovyklas.
2 psl.

Kuri kalba išsiplės pasauliniu mastu. Tarptautinių teismų įtaka toliau didės.
3 psl.

„Karštos ir vėsesnės" skaitytojų mintys, išsakytos Laiškų skyriuje. Šeimininkių kertelė.
4 psl.

Kaip buvo nužudytas Švenčionių valsčiaus viršaitis.
5 psl.

Amerikos Lietuvių Romos Katalikių Moterų sąjungos 90 m. metų gyvavimo apžvalga. Ar gyvens Motiejukas?
6 psl.

Sportas

* **Antradienį Vilniaus Sporto rūmuose surengtoje simbolinėje** Lietuvos olimpiečių palydų į Atėnų olimpines žaidynes ceremonijoje apsieita be ilgų kalbų, tačiau sportininkus palydėjo svarbiausias valstybės asmuo — prezidentas Valdas Adamkus. „Pergalės suvienija tautą — tada matome, kokie menki ir nereikšmingi yra mūsų nesutarimai. Tikiu, kad Jūsų pasirengimas ir pasišventimas bus vainikuotas pergalėmis", sakė prezidentas. Palydų šventę stebėjo ir kiti valstybės vadovai — ministras pirmininkas Algirdas Brazauskas ir Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas su žmonomis.

* **Vienas talentingiausių jaunųjų Lietuvos tenisininkų Ričardas Berankis šiais metais iš 69 tarptautinių žaidimų pralaimėjo tik 9. 14-metis vilnietis šiemet laimėjo šešias jaunių varžybas, o Europos čempionate Prancūzijoje liepos pabaigoje pasiekė pusfinalį. Tokių rezultatų nėra pasiekęs nė vienas Lietuvos tenisininkas. R. Berankis šiuo metu jaunių vietų lentelėje yra 3 Europoje.**

* **1992 metų Barselonos olimpinių žaidynių čempionė amerikietė** Jennifer Capriati nusprendė nedalyvauti olimpiados teniso varžybose Atėnuose. Tenisininkė nemotyvavo šio netikėto sprendimo. JAV olimpinė komanda turės apsispręsti, kas pakeis J. Capriati olimpiadoje.

Naujausios žinios

* **Lietuviai dažniausiai renkasi poilsį** Turkijos kurortuose, teigia kelionių organizatoriai.

* **Europos sąjungos lėšomis ketinama** atgaivinti laivybą Nemunu.

* **Premjeras kartoja nedalyvausiantis** Seimo rinkimuose.

Valiutų santykis

1 USD — 2.813 LT
1 EUR — 3.452 LT

Prezidentūroje nuspręsta: Kazokiškių sąvartynas bus statomas

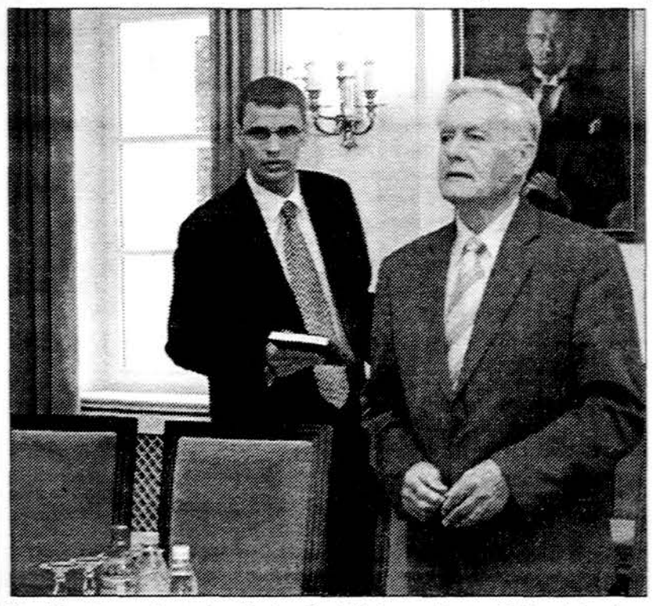

Prezidentūros sekretorius Darius Gudelis ir prezidentas Valdas Adamkus pasitarime dėl sąvartyno statybos. Tomo Černiševo (ELTA) nuotr.

Vilnius, rugpjūčio 10 d. (BNS) — Sprendimas dėl sąvartyno statybos netoli į UNESCO Pasaulio paveldo objektų sąrašą įtraukto Kernavės kultūrinio rezervato keičiamas nebus.

Tai paskelbta po prezidento Valdo Adamkaus iniciatyva antradienį surengto pasitarimo dėl Kazokiškių sąvartyno statybos.

Savo ruožtu, susitikime dalyvavę Kazokiškių gyventojai už sąvartyną agituojančiam premjerui Algirdui Brazauskui pasiūlė keltis į jų gyvenvietę.

Pasitarime Prezidentūroje dalyvavo Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas, premjeras Algirdas Brazauskas, aplinkos ir kultūros ministrai Arūnas Kundrotas ir Roma Žakaitienė, parlamentarė Dangutė Mikutienė, Kernavės muziejaus rezervato direktorius Saulius Vadišis, Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos generalinė sekretorė Asta Dirmaitė, Vilniaus miesto ir Vilniaus apskrities, Širvintų rajono, Elektrėnų savivaldybės vadovai, Valstybinės paminklosaugos komisijos, Lietuvos geologų sąjungos, Kazokiškių bendruomenės atstovai.

Po pasitarimo prezidentas V. Adamkus teigė, kad sąvartynas yra neišvengiamas.

„Nėra abejonių, visi sutariame, kad sąvartynas yra reikalingas, tačiau tos problemos sprendimas yra būtinas nedelsiant, kol sąvartynas dar nekelia grėsmės aplinkai", sakė V. Adamkus.

Ilgus metus aplinkosauginiku JAV dirbęs V. Adamkus pripažino, kad visi techniniai sąvartyno klausimai jam nekelia abejonių, tačiau pažymėjo, kad didžiausia problema išlieka „žmogiškasis veiksnys".

V. Adamkus apgailestavo, kad planuojant sąvartyną, nebuvo atsižvelgta į žmonių nuomonę, su jais nediskutuota.

Prezidentas teigė neišgirdęs atsakymo, kodėl sąvartyną būtina rengti būtent Kazokiškėse, kurios yra už kelių kilometrų nuo į UNESCO Pasaulio paveldo objektų sąrašą įtraukto Kernavės kultūrinio rezervato.

„Atsakymo į šį klausimą aš negirdėjau", pažymėjo V. Adamkus.

Tuo tarpu premjeras A. Brazauskas teigė, kad vieta sąvartynui buvo renkama labai ilgai, o parengiamieji darbai jau vyksta kelerius metus.

„Šiuo metu Kazokiškių sąvartyno projektinei ir techninei dokumentacijai parengti yra išleista apie 3.6 mln. litų, jei darbai nebūtų tęsiami, Lietuva turėtų sumokėti dar 1.4 mln. litų delspinigių konsultuojančiai Olandijos firmai.

Premjeras pažymėjo, kad sąvartynas rengiamas 20 metrų gylio karjere, aplink vietovę auga 20 metrų aukščio pušys, todėl šiukšlių kalnas nebus matomas iš apylinkių.

Premjeras atmetė nuogąstavimus, jog Kernavės link sklis sąvartyno smarvė.

„Kernavėje už 9 kilometrų — kvapas bus vienas. Sąvartyne bus kitas", sakė premjeras.

Tuo tarpu Kazokiškių gyventojai piktinosi premjero pasiūlymu valstybės sąskaita iškelti kelis arčiausiai sąvartyno esančius namus ir tą vietą apsodinti mišku ir pasiūlė jam persikraustyti į Kazokiškes.

„Premjeras, rodydamas savo pilietiškumą, galėtų persikelti ten gyventi", sakė Kazokiškių bendruomenės narė Ina Stačiokienė.

A. Brazauskas kategoriškai neatmetė tokios galimybės.

Įtampa Lietuvos ir Rusijos santykiuose didėja

Vilnius, rugpjūčio 10 d. (BNS) — Nepaisant tam tikros įtampos tarp valstybių, kilusios po to, kai Rusija atsisakė išduoti vizas Lietuvos diplomatams bei išsiuntus Lietuvos karo atašė iš Maskvos, užsienio reikalų ministras Antanas Valionis valstybių santykių kol kas nelinkęs vadinti šaltojo karo pradžia.

Pasak A. Valionio, Rusija yra kieta derybų partnerė, tačiau ir Lietuva pasirengusi netikėtiems Rusijos veiksmams.

Ministras komentavo Rusijos atsisakymą išduoti vizas vykti į Kaliningrado sritį URM sekretoriui Albinui Januškai bei kartu su juo turėjusiam vykti Tarptautinių santykių ir politinių mokslų instituto direktoriui Raimondui Lopatai, irgi turinčiam diplomatinį Lietuvos pasą.

Be to, Rusija praėjusią savaitę išsiuntė iš Maskvos Lietuvos karo atašė Sigitą Butkų ir atsisakė priimti Lietuvos pasiūlytą naująjį karo atašė.

Vilnius teigia, kad Maskva taip keršija už tai, kad Lietuva liepos mėnesį už šnipinėjimą išsiuntė iš Vilniaus tris Rusijos diplomatus.

Ministras A. Valionis sako nenorįs vartoti tokių žodžių, kaip „šaltasis karas".

„Formaliai rusai jokių pažeidimų nepadarė, bet pademonstravo nedraugiškumą", „Lietuvos rytui" kalbėjo neįleistasis diplomatas A. Januška.

Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto vadovas Rusijos elgesį komentavo trumpai: „Šaltasis karas tęsiasi ir tiek".

Kaip rodo medikų apklausą atlikusios viešosios įstaigos „Kiekvieno sveikata" tyrimo rezultatai, veiksmingam gydytojų darbui trukdo nepakankamas sveikatos apsaugos finansavimas, ribotos pacientų finansinės galimybės, uždelsta sveikatos sistemos reforma ir netobuli įstatymai. Dėl šių priežasčių gyventojai ne visada gauna geros kokybės sveikatos apsaugos paslaugas. Tyrimą pristatė: Invalidų draugijos Vilniaus skyriaus pirmininkė Božena Burokienė, Pacientų organizacijų atstovų tarybos pirmininkė Vida Augustinienė, „Kiekvieno sveikata" direktorė Elvyra Kunevičienė. Mykolo Ambrazo (ELTA) nuotr.

Politikai renkasi rinkimų vietas

Vilnius, rugpjūčio 10 d. (BNS) — Dviem mėnesiams likus iki Seimo rinkimų, partijos skuba formuoti savo rinkimų sąrašus, o daugiausia diskusijų kyla dėl vienmandačių apygardų pasidalijimo.

Kaip skelbia dienraštis „Lietuvos žinios", Naujosios sąjungos vadovas, Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas savo jėgas ketina išbandyti vienmandatėje rinkimų apygardoje.

A. Paulauskas į šį Seimą buvo išrinktas Šiaulių Saulės apygardoje. Nors anksčiau teigta, kad dabar jis bus keliamas Vilniaus Karoliniškių rinkimų apygardoje, dienraščio duomenimis, Seimo pirmininkui numatoma Fabijoniškių apygarda.

Karoliniškės greičiausiai atiteks socialdemokratų rinkimų štabo atstovui Juozui Bernatoniui.

Ilgą laiką šioje apygardoje kandidatavęs konservatorius Jurgis Razma pereina į Vilniaus Senamiesčio apygardą, kur jo konkurentais greičiausiai taps Liberalų ir centro sąjungos vicepirmininkas Vytautas Bogušis bei liberaldemokratams atstovaujanti Marija Aušrinė Pavilionienė.

Dėl kyšininkavimo skandalo iš Seimo atsistatydinęs ir veiklą Lietuvos socialdemokratų partijoje (LSDP) sustabdęs Vytenis Andriukaitis žada kelti savo kandidatūrą į Seimą Vilniaus Žirmūnų vienmandatėje apygardoje.

Dienraščio duomenimis, šiuo metu buvusio parlamentaro pagalbininkai intensyviai renka jį remiančių piliečių parašus. V. Andriukaičiui teks susiremti su liberalcentristu, buvusiu Seimo nariu Algiu Čapliku.

Akibrokšto socialdemokratai gali sulaukti iš Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininko Juliaus Sabatausko, kuris, dienraščio teigimu, pretendavo į Alytaus apygardą. Ši apygarda greičiausiai bus atiduota 2000 m. čia laimėjusiam socialliberalui Seimo vicepirmininkui Artūrui Skardžiui.

Parlamentaras gali nelaukti partijos paramos ir taip pat kelti savo kandidatūrą.

Kol kas norą kelti savo kandidatūrą Vyriausiajai rinkimų komisijai yra pareiškę beveik 40 asmenų, tarp jų ir buvęs parlamentaras liberalcentristas Egidijus Bičkauskas. Jis į Seimą rengiasi Vilniaus Justiniškių apygardoje.

Tautininkai piktinasi vadovų abejingumu A. Smetonos jubiliejui

Vilnius, rugpjūčio 10 d. (BNS) — Nedidelė ir neįtakinga Lietuvių tautininkų sąjungą pasipiktino, kad aukščiausieji Lietuvos vadovai nepasirūpino valstybės mastu pagerbti prieš 130 metų gimusio pirmojo Lietuvos prezidento Antano Smetonos atminimą.

„Valstybės mastu visiška tyla. Nei prezidentas, nei Seimas, nei vyriausybė neorganizavo oficialaus šios sukakties paminėjimo Lietuvoje", antradienį surengtoje spaudos konferencijoje sakė Tautininkų sąjungos narys Gintaras Songaila.

Jis taip pat apgailestavo, kad nė vienas valstybės vadovas neatvyko į savaitgalį Ukmergės rajone vykusią A. Smetonos 130-ųjų metinių paminėjimo šventę, nors ir buvo kviečiami.

„Tai rodo, kaip valstybės vadovai žiūri į tautos istoriją, valstybę", sakė G. Songaila.

Kalbėdamas apie valstybės vadovų abejingumo pirmojo prezidento atminimui priežastis, G. Songaila sakė, kad apie A. Smetonos asmenį vyrauja daug stereotipų.

„Gal dar iš tarybinių laikų mąstoma, kad jis fašistas? Bet juk apie jį net nediskutuojama. Gal reikia reabilituoti A. Smetoną?", svarstė G. Songaila.

Iš pareigų atleistas teisėjas bylinėsis su Prezidentūra

Vilnius, rugpjūčio 10 d. (BNS) — Laikinojo prezidento Artūro Paulausko įsaku iš pareigų atleistas buvęs Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjas 42 metų Giedrius Baziulis ketina bylinėtis su Prezidentūra, rašo „Lietuvos rytas".

Teismui pateiktame ieškinyje teigiama, kad, atleisdamas teisėją iš pareigų, A. Paulauskas suvedė ir asmenines sąskaitas — dar dirbdamas advokatu jis atstovavo civilinėje byloje prieš G. Baziulį.

G. Baziulis buvo atleistas iš pareigų už teisėjo vardo pažeminimą. Tokį pasiūlymą tuomečiam laikinajam valstybės vadovui, dabartiniam Seimo pirmininkui birželio pabaigoje pateikė Teismų taryba.

Vilniaus apygardos teismo teisėjas sausį Palangoje vairuodamas automobilį padarė avariją. **Nukelta į 5 psl.**

Iš banko Vilniuje gali būti pagrobti milijonai

Apiplėštasis banko skyrius. Tomo Černiševo (ELTA) nuotr.

Vilnius, rugpjūčio 10 d. (BNS) — Antradienį Vilniuje apiplėštas Vokietijos banko „Vereins und Westbank AG" skyrius.

Kaip manoma, buvo pavogta nuo 2 iki 3 mln. litų.

Policija ir bankas oficialiai nei paneigė, nei patvirtino šios sumos, kurią žiniasklaida sužinojo neoficialiai.

Policija kontroliuoja išvažiavimus iš miesto, apie įvykį informuotos pasienio tarnybos.

Įvykį tiriantys kriminalinės policijos pareigūnai nustatė du įtariamuosius — vienas jų — banką saugojęs saugos tarnybos „Ekskomisarų biuras" darbuotojas.

„Ekskomisarų biuras" pagal sutartį saugo šio banko patalpas. Tai daroma nuo 7 val. ryto.

Antradienį saugos tarnyba darbą pradėjo įprastu laiku.

Apiplėšimas pradėjo aiškėti, kai saugos tarnybos biuro budėtojas, nustatytu laiku negavęs pranešimo iš banko apsaugos darbuotojo, išsiuntė vieną, po to kitą reagavimo grupes.

Atvykę reagavimo grupes darbuotojai darbo vietoje nerado vieno apsaugos darbuotojo, o antrasis „Ekskomisarų biuro" apsaugininkas buvo surištas, surakintas antrankiais ir sumuštas. Jis buvo uždarytas į vieną iš banko patalpų.

Sunkiau žmonės per apiplėšimą nenukentėjo.

Pasak policijos, apiplėšimu įtariamas 1963 metais gimęs Pavelas Kobecas.

Saugos tarnybos viceprezidentas Alius Sadeckas patvirtino, kad P. Kobecas yra jų darbuotojas. Jis čia dirbo nuo 1986 metų.

„Charakteristikos teigiamos, jokių abejonių nebuvo", spaudos konferencijoje antradienį kalbėjo „Ekskomisarų biuro" prezidentas Petras Liubertas. Jis atsiprašė banko už padarytą žalą ir teigė, kad saugos tarnyba pasiruošusi atlyginti dėl nusikaltimo padarytą žalą, tai yra numatyta banko ir šios saugos tarnybos sutartyje.

„Aš esu tikras, kad šis nusikaltimas bus atskleistas, nes visi panašūs nusikaltimai, susiję su bankų plėšimais, buvo atskleisti, šis irgi yra ne išimtis", teigė A. Sadeckas.

Antradienį po pietų VPK pranešė, kad ieškomas dar vienas įtariamasis.

Kauno meras liepė išsiaiškinti, kaip jis atsidūrė Amerikoje

Vilnius, rugpjūčio 10 d. (ELTA) — Iš JAV sugrįžusi Kauno valdininkų delegacija vakar ieškojo būdų, kaip sureikšmint savo dalyvavimą Tarptautinėse vaikų žaidynėse. Buvo skelbta, kad Kauno meras Arvydas Garbaravičius viską paaiškins spaudos konferencijoje, tačiau miesto vadovas vakar joje nepasirodė.

Dar prieš šią spaudos konferenciją Savivaldybės užkulisiuose kalbėta, kad valdininkai, norėdami išvengti nepatogių klausimų, kaip skydu pasinaudos vaikais.

Kauno meras vakar sutiko atsakyti į „Kauno dienos" klausimus.

„Jūs pabrėžiate ne tuos dalykus. Mūsų jaunieji sportininkai iškovojo medalius. Tai buvo dovana vaikams. Jie pirmą kartą išvažiavo į tokias varžybas", teisinosi meras.

Išvykos į Cleveland įspūdžius Kauno vadovams gali tekti pasakoti ne vien savo bičiuliams, bet ir Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai. Kauno valdininkų kelionė mokesčių mokėtojams kainavo apie 80,000 litų.

A. Garbaravičius pavedė išsiaiškinti, kas atsakingas, kad į žaidynes išvyko net keturi valdininkai. Beje, vienas iš jų buvo pats miesto vadovas.

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė
2652 W. 65 Street
Chicago, IL 60629

ČIKAGOS SKAUTAI

„ŽALGIRIO" stovykloje Rako ąžuolyne

Michigan valstijos įstaigos reikalauja, kad stovykla turėtų atsakingą asmenį į kurį, reikalui esant, galėtų kreiptis. Jau keletas metų iš eilės šias direktorės pareigas eina j.s. Dana Mikužienė. Jos pareigos yra palaikyti ryšius su Michigan valstijos įstaigomis, „Rako" stovyklos savininkais — „Geležinio Vilko" korporacijos pirmininku ir skaučių bei skautų tuntais.

Antras labai svarbus asmuo yra stovyklos viršininkas, koordinuojantis sesių ir brolių veiklą stovyklos metu. Šiemet šios pareigos buvo patikėtos oro skautui, skautui vyčiui Arui Lintakui, kuris šią stovyklą pavadino „Žalgirio" vardu.

Žalgirio vardas visiems žinomas, nes čia Vytautas Didysis su talkininkais sumušė kryžiuočių pulkus. Stovyklos šūkis „Narsūs Žalgirio kariai mūsų skautams pavyzdžiai!" Komendanto pareigas ėjo Linas Aleksiūnas, tik ką grįžęs iš „Ąžuolo", „Gintaro" vadovų mokyklos. Čia jis turėjo gerą progą parodyti ką buvo išmokęs, atlikdamas vadovavimo praktiką.

Didysis kunigaikštis Aras Lintakas, kad lengviau būtų valdyti, savo kunigaikštystę padalino į mažesnius vienetus su atskirais pulkų valdovais.

Skautų pulkai pasivadino „Kalavijais", o jų vadu buvo kunigaikštis Andrius Tamulis. Jo stovyklos šūkis buvo: „Galanda kalavijus aštrius", nes turėjo būti pasiruošęs ginti tėvynę nuo kryžiuočių. Kalavijas yra ginklas, galįs atlaikyti stiprius smūgius, nesubyrėdamas nuo smūgių. Lietuviai turėjo ir dainą, kur buvo sakoma: „Lietuviai barzdočiai dūmoja, galanda kirvius, kalavijus aštrius ir juodbėrius žirgus balnoja", nes ruošiasi ginti tėvynę nuo priešų. Kalaviją galėjo valdyti tik stiprūs vyrai, nes jis buvo sunkus ir reikėjo kirsti abiem rankomis. Jauni vyrai turėdavo daug praktikuotis kalavijų valdymui. Šitokiu kalaviju Lietuvos karys nukaudavo šarvais apsidengusį vokiečių riterį ar jo arklį.

Kunigaikštis Andrius Tamulis savo teritoriją dar paskirstė į smulkesnius rajonus, kad būtų lengviau valdyti. Būsimi kariai, jauniausia grupė — vilkiukai turėjo „iečių", „geležinio vilko" ir „riterių" būrelius. Jiems vadovavo kunigaikštis Aldis Liubinskas su padėjėjais: Loreta Liubinskiene, Ričardu Blinstrubu (savaitgalyje), Terrence Petry ir seneliu Antanu Paužuoliu. Jų darbas buvo mokyti skautavimo.

Daugiau subrendusių kovos vienetui — skautams, vadovavo sv. s. Edis Leipus (Brolijos vyriausio skautininko pavaduotojas). Jam talkino jauni skautai vyčiai: Jonas Ankus, Pukas Platakis, Viktoras Jučas, Tomas Ambutas ir Tomas Leipus. Jaunieji, būsimi „kareiviukai", pasivadino „Partizanais" ir „Sidabriniais kalavijais". Savaitės eigoje „būsimi kareiviukai" mokėsi pionierijos darbų, statė užtvaras — savo teritorijos apsauga. Jų rajone esantį medį — didžiulį ąžuolą pavertė „mūro siena". Visi, kas norėjo, galėjo išmėginti savo jėgas, įlipti į šį ąžuolą. Apsisaugojimui nuo puolimo, lipėjai turėjo apsirišti specialiais diržais, taip, kad jeigu ir kristų, žemės nepasiektų. Šitas žaidimas teikė pasitikėjimą savimi. Ėjo maudytis, plaukiojo baidarėmis Marquette upe, iškylavo Hemlin ežero apylinkėje ir laipiojo smėlio kopomis. Naktį skautus aplankydavo meškėnų šeimos. Vakarus praleisdavo prie laužų. Prisiminimui Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto kovų, savo pastovyklę pavadino „Žalgirio žirgais".

Jauniesiems kovos riteriams — prityrusiems ir kandidatams vadovavo Darius Juci ir Darius Aleksiūnas. Šių jaunų riterių buvo du būriai „maži kardai" ir „medžių draugai", ir juos mokė Paulius Ambutas, Jonas Vaičikonis ir Antanas Senkevičius. Jie daug laiko praleido prie pionerijos darbų, virdavo vakarienę ir dažnai iškylavo. Skautai, norintieji duoti prityrusių skautų įžodį, turėjo atlikti nustatytus darbus. Prityrę skautai ir kandidatai atliko 10 mylių kelionę už Ludington miesto prie Michigan ežero per smėlio kopas. Jų kelionė truko kiek ilgiau. Atvykę jau rado vadovus belaukiančius su atvežtu maistu. Laužui degant, skautai išsikepė paruoštą maistą, kiek pailsėję ir palikę stovyklavietę tvarkingesnę negu rado, per smėlio kopas žygiavo prie Michigan ežero kandidatų įžodžiui. Pagal prityrusių skautų tradiciją, kandidatai į prityrusius skautus įžodį duoda temstant prie ežero, kopose, kad jiems primintų Lietuvą. Sukūrus lauželį prie išsirikiavusių prityrusių skautų buvo atvesti įžodžiui pasiruošę kandidatai. Įnešus Lietuvos vėliavą, perskaičius įsakymus sv. ps. fil. Algis Tamošiūnas vedė įžodį. Saulei leidžiantis, rūkui apgaubus kopas, įžodis jauniesiems skautams ilgai liks atmintyje. Įžodį davė: Audrius Aleksiūnas, Rimas Kapačinskas, Albinas Liubinskas, Andrius Markulis, Antanas Paužuolis, Robertas Senkevičius ir Aleksas Strikas.

Prityrę skautai yra brėstantys jaunuoliai, todėl jiems reikėtų skirti vadovą kiek vyresnio amžiaus, su didesniu patyrimu vadovavime. Prityrusiems skautams vadovauti nėra lengva, nes jaunuoliai yra 14–16 metų ir mano, kad pasaulis sukasi tik apie juos. Vadovas turi žinoti, kaip juos sudominti ir įtraukti į numatytus darbus ar keliones, naudingas jiems patiems.

Skautai vyčiai nesudarė skilties, nes jie dirbo su skautais ir prityrusiais. Savaitgalį atvažiavo daugiau vyčių dalyvauti naujų vyčių įžodyje. Kandidatai į vyčius, dienos metu pasidarbavę prie jiems paskirtų darbų ir atlikę budėjimą, saulei tekant, davė skauto vyčio pasižadėjimą. Šie kandidatai buvo priimti į vyčių būrelį: Tomas Ambutas, Paulius Leipus, Viktoras Jučas, Jonas Ankus, ir „Pukas" Platakis. Vyčių įžodžiui vadovavo Edvardas Andriušis, Sr. Dauguma vyčių po sekmadienio išvyko į savo darbovietes.

Šeštadienį, prieš vėliavų nuleidimą, Justinas Andriušis davė skautininko pasižadėjimą, kurį vedė vs. fil. Antanas Paužuolis. Ps. Justinas yra veiklus tunte ir skautų stovyklose. Jis mėgsta plokštelių muziką ir turi visus reikalingus grojimui ir perdavimui instrumentus. Stovyklos metu du vakarai buvo paskirti šokiams, duodant skautams išlieti nesibaigiančią energiją. Šokiams grojo brolis Justinas.

Šeštadienį apie pietus atvyko kun. vs. fil. Antanas Saulaitis, tai ilgai nematytas svečias. Savo atvykimu labai nudžiugino stovyklos vadovybę ir stovyklaujančius. Kun. Antanas Saulaitis atvyko tik atnašauti šv. Mišias. Dėl dvasios vadovų stokos, jau keli metai teko apsieiti be šv. Mišių, tik trumpomis maldomis. Dėl įsipareigojimų Čikagoje ir Beverly Shores bažnyčiose, kun. Antanas turėjo iš stovyklos išvykti, pažadėdamas atvykti už poros dienų.

Šeštadienio vakare įvyko didysis laužas, dalyvaujant gausiam būriui svečių. Didžiausias vienetas Brolijos stovykloje buvo jūrų skautai. Savo pastovyklę jie pavadino „Piratų laivu Rako miškuose". Jiems vadovavo garsus senų laikų „piratas" Viktoras Martinka. Jų laivo šūkis gana karingas: „Žalgirio mūšį lietuviai laimės, o kryžiuočių turtą piratai parsigabens!" Jų vėliava priminė senus laikus, kai piratai siausdavo jūrose. Šioje pastovyklėje turėjo net 50 „karingai" nusiteikusių jūrininkų.

Mažiausias vienetas buvo bebriukai su vadovu Mariumi Nariu. Didesnį laivelį sudarė jūrų jauniai su atskirais laiveliais, kaip „Jūrų beždžionės", „Skraidančios žuvys", „Vaiduoklių laivas" ir „Piratų laivas". Šiems laiveliams vadovavo Rimas Petrauskas, Vytas Karalius ir Paulius Jurašius, jūrų budžiai.

Geriau pažengę laivininkystėje buvo jūrų skautai, sudarydami net du laivus, kaip „Jūrų kiaulės" ir „Elektriniai ungurial" su jų vadovais jūrų budžiais, Aleksu Modestu ir Aru Galinaičiu. Budžiai Robertas Jokubauskas, Ray Novek ir Justinas Jonušas darbavosi prie ežero. Jūrų skautai ne visas dienas praleisdavo prie ežero. Jie dirbdavo prie pionerijos darbų, iškylavo, leisdavos į keliones kanojomis Marquette upe.

Reikia džiaugtis, kad mūsų jaunimas jungiasi į jūrinę veiklą. Labai pageidautinas tėvų įsijungimas į tunto veiklą, remiant vadovų darbą ne vien patarimais, bet ir finansiškai. Laivai ir kanojos nuolat reikalingi pataisymų.

Bus daugiau

Antanas Paužuolis

Čikagos „Lituanicos" tunto vilkiukai „Žalgirio" stovykloje. Trečioje eilėje — vadovai (iš kairės): Aldis Liubinskas, Loreta Liubinskienė, Terrence Petry, Ričardas Blinstrubas ir Antanas Paužuolis.

A. Paužuolio nuotr.

Michigan ežero pakrantės kopose kandidatai pasiruošę duoti prityrusių skautų įžodį: Audrius Aleksiūnas, Rimas Kapačinskas, Albinas Liubinskas, Andrius Markulis, Antanas Paužuolis, Robertas Senkevičius ir Aleksas Strikas; priekyje — įžodžiui vadovavęs fil. ps. Algis Tamošiūnas.

A. Paužuolio nuotr.

„AUŠROS VARTŲ"/„KERNAVĖS" TUNTO SESĖS „ŽALGIRIO" STOVYKLOJE

Kunigaikštienė Ona, tai Vytauto žmona. Šių metų „AVK" tunto pastovyklės vardas. 2004 m. liepos 14–25 dienomis, „AVK" tunto sesės gražiai ir smagiai stovyklavo Rako miškuose „Žalgirio" stovykloje.

Stovykla prasidėjo linksmai. Iš Čikagos, Lemonto, net iš Kalifornijos, suvažiavo 34 sesės; paukštytės, skautės, prityrusios skautės ir vadovės praleisti 10 dienų gražiuose Rako miškuose. Stovyklos viršininkė vyr. skautė ps. Violeta Strikienė, viršininkės dešinioji ranka, vyr. skautė s. Audra Lintakienė, paukštyčių vadovės vyr. sl. Aušra Jasaitytė–Petry ir sl. Lina Rauchaitė; paukštyčių vadovių padėjėjos sl. Lidija Viktorienė ir Elzytė Lietuvninkienė (pirma savaitė) ir Dalia Stropienė ir Rita Stočienė (antra savaitė). Skaučių vadovė vyr. sl. Julytė Vallee; prityrusių skaučių vadovės: Krista Plačaitė ir Alytė Mažeikaitė (iš Kalifornijos); vadovių padėjėjos: sl. Renė Andriušytė, sl. Kristina Burokaitė ir sl. Gina Luneckaitė.

Pirmomis dienomis, sesės smarkiai dirbo rengdamos savo pastovyklę. Statė palapines, rankšluostines, lauko virtuves, naudodamos išmoktus mazgus. Sesėms skautėms įsirengusioms, prasidėjo skautamokslio ir gamtamokslio darbai.

Antrą savaitę, sesės kepė kugelį, plaukiojo baidarėmis, naudojo savo įrengtas lauko virtuves, šaudė, prie ežero iškylavo, naudojo lankus su strėlėm, naujas daineles išmoko, įsigijo įvairių specialybių, net ir apie Žalgirio mūšį išmoko.

Per gražias stovyklos dienas, apsilankė visų mylimas kun. Antanas Saulaitis, kuris mūsų sesėms paaiškino šv. Mišių eigą ir truputį apie astronomiją.

Nors uodų sukandžiotos, šių sesių naujai užmegztos draugystės ir stovyklos prisiminimai liks su jomis visados.

vsl. Aušra Jasaitytė-Petry

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: $100.00. Foreign countries $115.
Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	$100.00	$60.00	$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$115.00	$65.00	$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	$60.00	$45.00	$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$65.00	$50.00	$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	$500.00	$250.00	
Reguliariu paštu	$100.00	$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	$160.00	$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	$55.00		

Vyriausia redaktorė – **Danutė Bindokienė**
Administratorius – **Valentinas Krumplis**
Moderatorius – **kun. Viktoras Rimšelis**

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas: **administracija@draugas.org**
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

Dr. PETRAS V. KISIELIUS
Inkstų, pūslės, prostatos gydymas bei chirurgija
Center for Health,
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

DR. TOMAS ZUBINAS
DANTŲ GYDYTOJAS
4560 W. 103rd. St.,
Oak Lawn, IL 60453
Tel. 708-423-5155.

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak. Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Prenumeruokite „DRAUGĄ"
DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ATSISVEIKINOME

ps. Elena Pažėrienė
1922–2004

Šių metų liepos 7 d. Los Angeles „Kunigaikštienės Gražinos" vyr. skaučių būrelis neteko vienos savo buvusių vadovų — ps. Elenos Petrušaitytės Pažėrienės. Liepos 16 ir 17 d. Šv. Kazimiero bažnyčioje per religines apeigas su a†a Elyte atsisveikino gausus Los Angeles lietuvių telkinio būrys. Elytė buvo ne tik skautė, bet ir birutietė, savo a†a vyro v.s. Juozo Pažėros nepailstanti padėjėja ir gražiai lietuviškai išauklėtos šeimos motina.

Gimė 1922 m. Kybartuose, Suvalkijoje, gausioje Liudviko ir Marijos Petrušaičių šeimoje. Antrasis pasaulinis karas nutraukė jos studijas Kauno medicinos mokykloje ir šeima buvo nublokšta į Vakarų Vokietiją. Gyveno Nurtingeno ir Schwabish Gmunde pabėgėlių stovyklose. 1945 m. ištekėjo už Juozo Pažėros. Kadangi jis buvo gimęs Toronte, jaunieji išvyko į Kanadą ir ten pradėjo sunkų naujakurių gyvenimą. 1952 m. gimė duktė Jūratė ir po dviejų metų — sūnus Raimundas.

Juozas Pažėra Toronte buvo veiklus skautas. Dukters Jūratės pasakojimu: „...mūsų sklepe pradėjo atgaivinti ir spausdinti 'Skautų aido' žurnalą..." 1958 m. šeima persikėlė į Los Angeles, CA. Elytė baigė Los Angeles City College Medical Technologist programą ir toje profesijoje dirbo keliose LA ligoninėse.

Be profesinio darbo ir motinos pareigų, Elytė buvo „dešinioji ranka" vyro Juozo skautiškoje veikloje. Juozas dirbo skautų „Židinyje", „Rambyno" stovyklavietės pirkime ir įrengime, o 1964—1966 m. buvo Ramiojo vandenyno rajono vadas.

Sesė Elytė prisidėjo prie gražiniečių veiklos 1980 m. būrelio surengtoje iškyloje davė vyr. skautės įžodį, o 1990—1992 m. buvo būrelio vadovė. Kai gavo pakėlimą į paskautininkės laipsnį, ji tai laikė lyg viso jos skautiško gyvenimo apvainikavimu.

Negailestingos ligos pakirsta, 11 metų kantriai priėmė visus jai skirtus kryželius: staigią vyro Juozo mirtį, vis silpstančias jėgas ir pasidavimą kitų globai. Su giliu tikėjimu priėmė Aukščiausiojo jai skirtą likimą. Vis domėjosi skautiška veikla, džiaugėsi anūkės vyr. sk. Aušrelės pasisekimais moksle ir, kiek galėjo, dalyvavo plačios šeimos šventėse.

Nuliūdę liko duktė Jūratė ir žentas Juozas Venckai, anūkė Aušra, sesutės Marija Andriušienė ir Renata Žilionienė.

Ilsėkis ramybėje, sese Elyte!

B.P.

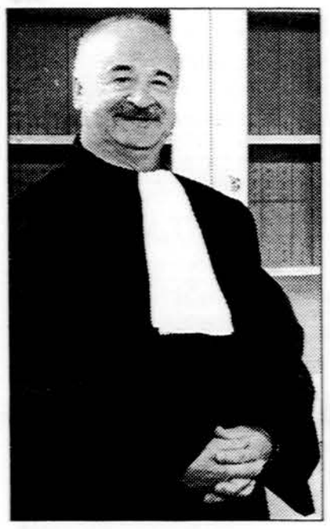

Europos Bendrijų Teisingumo teismo teisėjas akademikas prof. Pranas Kūris. **Eltos** nuotr.

TARPTAUTINIŲ TEISMŲ ĮTAKA VALSTYBĖMS TOLIAU DIDĖS

Didelę tarptautinių teismų įtaką Europos valstybių teisei Europos Bendrijų Teisingumo teismo teisėjas, akademikas **prof. Pranas Kūris** vadina nauju ir labai reikšmingu fenomenu.

Dėl Europos Sąjungos plėtros Europos Bendrijų teisminių institucijų vaidmuo ir toliau didės. Teisingumo teismui teks spręsti vis daugiau bylų, susijusių su atskirų valstybių ekonomikos raida, sako prof. P. Kūris.

Jis neprognozuoja Lietuvai „šalto dušo", nuo gegužės 1 d. tapus pastovia Teisingumo teismo procesų dalyve, bet pabrėžia, kad Lietuvos Vyriausybės atstovams būtų pravartu „pasimankštinti ir apšilti", įsitraukiant į šio teismo teiseną anksčiau, negu prasidės koks nors procesas dėl pačios Lietuvos veiksmų.

Gegužę prof. P. Kūris paliko Strasbūre įsikūrusį Europos žmogaus teisių teismą, kurio teisėju buvo nuo 1994 m. ir persikėlė į Liuksemburgą. Čia jau trejetą mėnesių dirba vienu iš 25 Europos Bendrijų Teisingumo teismo teisėjų.

Europos Teisingumo teismas prižiūri, kad Europos Bendrijų steigiamosios sutartys ir kiti teisės aktai būtų vienodai taikomi ir aiškinami. Tai paskutinė instancija, sprendžianti ginčus dėl Europos Bendrijų teisės vykdymo ir laikymosi. Šiam teismui prisiekia paskirtieji Europos viršininkai.

Prof. P. Kūris atsakė į Eltos žurnalistų klausimus Vilniuje, atvykęs čia pailsėti ir sutvarkyti administracinių reikalų.

— Per trejetą mėnesių daugelis jau spėjome pajusti, ką reiškia būti naujaisiais europiečiais. Dėl to, kad tapome ir potencialiais Europos Teisingumo teismo procesų dalyviais, kol kas tarsi niekas nepasikeitė. Tad ką tai reiškia Lietuvai ir jos teisinei sistemai?

— Šiam teismui gali tekti aiškintis, ar Lietuvos įstatymai atitinka ES teisės aktus, ar valstybė tinkamai suvokia savo, kaip ES narės, teises ir pareigas. Nuo šių metų gegužės 1 d. ES teisės normos tapo sudedamąja mūsų valstybės teisinės sistemos dalimi. Bendrijos teisė turi viršenybę valstybių narių nacionalinės teisės atžvilgiu, ji tiesiogiai veikia ir tiesiogiai taikoma kiekvienoje valstybėje narėje. Nors šiandieną Europos teisės aktų visuma — *acquis communautaire* — jau inkorporuota į nacionalinę teisinę sistemą, kyla įvairių klausimų dėl efektyvaus šių normų įgyvendinimo ir tinkamo interpretavimo. Dėlto daug diskutuojama.

Net nustebau, kaip giliai šia tema pasisakė Vilniaus universiteto Teisės fakulteto prodekanas Tomas Davulis. Kalbėdamas apie Europos Bendrijos (EB) teisės įtaką Lietuvos darbo teisei, kaip vieną opiausių problemų, jis išskyrė EB darbo teisės perėmimą — svarbu tai padaryti nepažeidžiant veikiančios nacionalinės darbo teisės sistemos. Jis mato neigiamų tendencijų, kai, keičiant teisės normas, ES teisės aktai klaidingai interpretuojami. O šito būtina išvengti. Labai svarbu įsigilinti ir perprasti ES teisės aktus.

Europos Bendrijų statistikos tarnybos duomenimis, 80 proc. visų ekonominės teisės normų ir apie 50 proc. visų likusių vidaus teisės normų valstybėse narėse susijusios su ES teise. Nacionaliniams teismams gali kilti klausimų ar įstatymai tinkamai pakeisti.

Jau dabar Lietuvos teismai turi taikyti Bendrijos teisę nagrinėdami vidaus bylas. Jie privalo vadovautis Europos Bendrijų teisminių institucijų sprendimais, o iškilus ES teisės aktų aiškinimo ar galiojimo klausimui — turi teisę kreiptis į kompetentingą Europos Bendrijų teisminę instituciją dėl prejudicinio sprendimo.

Be to, bet kurios valstybės nacionaliniam teismui kreipusis dėl prejudicinio sprendimo, kita valstybė taip pat gali prisijungti ir tapti teisminio nagrinėjimo dalyve. Prejudicinė procedūra — tai bendradarbiavimo tarp nacionalinių teismų ir Europos Bendrijų Teisingumo teismo forma.

Kai sakome „Europos Bendrijų teisminės institucijos", kalbame apie Teisingumo teismą ir Pirmosios instancijos teismą, kuris ėmė veikti prieš keliolika metų ir palengvino Teisingumo teismo darbą. Kadangi Pirmosios instancijos teisme nagrinėjamų bylų vis daugėja, Nicos sutartimi, dar buvo numatyta steigti ir teisėjų kolegijas. Tai nauji, vadinamieji specialūs teismai, kurių sprendimus būtų galima apskųsti Pirmosios instancijos teismui. Įsigaliojus Europos Konstitucijai, Pirmosios instancijos teismas bus vadinamas Bendruoju teismu.

Naujas ir labai reikšmingas fenomenas, kad tarptautiniai teismai dabar kuria tam tikrą jurisprudenciją ir daro didžiulę įtaką valstybių teisei: ir procesinei, ir materialinei. Europai vienijantis, tarptautinių teismų sistema labai išsiplėtė. Prisiminkime, kad priekariu Europoje iš viso veikė tik vienas tarptautinis teismas — Nuolatinis tarptautinio teisingumo teismas Hagoje. Jis sprendė ir trejetą Lietuvos bylų: pateikė konsultacines išvadas dėl Kaišiadorių geležinkelio atkarpos, dėl Panevėžio-Saldutiškio geležinkelio atkarpos nuosavybės ir dėl Klaipėdos konvencijos interpretavimo. Bet nuolatinio teisėjo šiame teisme Lietuva neturėjo.

Dabar Pirmosios instancijos teisme dirba Lietuvos teisėjas Vilenas Vadapalas, Europos žmogaus teisių teisme nuo lapkričio 1 d. dirbs teisėja Danutė Jočienė. Taigi Lietuvos teisininkai dalyvauja tarptautinių teismų darbe ir mato, kaip veikia Europos teisės normos „iš vidaus", per konkrečias bylas.

— Vis dėlto ar Teisingumo teisme nepasikartos „šaltas dušas", panašus į Lietuvos pralaimėtų bylų seriją Europos žmogaus teisių teisme, kai 1994 m. patvirtinus vienuoliktąjį Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolą, plačiai išgarsėjusių kaltinamųjų ir nuteistųjų advokatai suskubo rašyti skundus į Strasbūro teismą greičiau negu mūsų įstatymų leidėjai — pataisyti konvenciją pažeidžiančius teisės aktus. Konstatavęs žmogaus teisių pažeidimus, tarptautinis teismas iš Lietuvos mokėtojų kišenės po kelerių metų priteisė nemažas kompensacijas.

— „Šalto dušo" neprognozuočiau. Vis dėlto ES teisės normų taikymui pastaraisiais metais skiriamas didelis dėmesys. Šių normų inkorporavimas į Lietuvos teisinę sistemą įnešė naujovių, tačiau Lietuvos teisėjai jau kelerius metus rengiami taikyti šias normas. Organizuojamos konferencijos, darbo vizitai. Ir šį rudenį EB Teisingumo teisme planuojama priimti dvi grupes Lietuvos teisėjų, kuriems teks nagrinėti su ES teise susijusias bylas.

— Kokie reikalai Lietuvą gali greičiausiai atvesti į Teisingumo teismą?

— Matau dvi galimybes. Pirmieji turėtų būti prejudiciniai prašymai iš nacionalinių teismų, kadangi tikrai atsiras ne visai suprantamų dalykų, ar atitinka tam tikras Lietuvos įstatymas kokią nors ES direktyvą.

Antra galimybė — kad Lietuva nesilaikys kokios nors direktyvos ir Europos komisija už tai nubaus. Tada Lietuva galės kreiptis į Teisingumo teismą, skųsdama Komisijos sprendimą.

Tiesa, yra dar viena galimybė Lietuvai ankščiau įsijungti į šio teismo teiseną — nelaukiant, kada bus koks nors procesas dėl pačios šalies veiksmų. Kadangi ES direktyvos yra bendros ir privalomos visoms šalims, Lietuva gali įstoti į procesą tada, kai kita valstybė kreipiasi dėl kokios nors direktyvos prejudicinio išaiškinimo.

Kad žmonės turėtų galimybę susipažinti su Teisingumo teismo sprendimais lietuvių kalba ir geriau suvokti, ką jis sprendžia, kaip aiškina konkrečias direktyvas, Lietuva, kaip ir kitos šalys, turės paskelbti šio teismo sprendimų rinkinį iš viso 50 metų gyvavimo laikotarpio. Vertėjų grupė Liuksemburge atrinktus sprendimus jau verčia ir kokių 20 sprendimų vertimų tekstus aš jau peržiūrėjau.

— Ar sudėtinga kreipimosi į Europos Teisingumo teismą procedūra?

— Kreipimosi procedūra panaši į tą, kuri taikoma, kreipiantis į nacionalinius teismus. Tačiau ji turi ir savo specifiką. Pirma, keliuose ES teisės aktuose nustatytos išsamios taisyklės, reglamentuojančios šią procedūrą. Antra, išlaikoma pagarba oficialioms ES valstybių narių kalboms (nuo 2004 m. gegužės 1 d. tokių kalbų yra dvidešimt). Trečia — kreipimosi procedūra priklauso ir nuo to, kokiu klausimu kreipiamasi į Europos Bendrijų Teisingumo teismą.

Neseniai teismas pakeitė savo darbo reglamentą, kad kai kurios proceso dalys būtų trumpesnės ir paprastesnės. Bylos nagrinėjimą sudaro dvi procedūros: rašytinė ir žodinė. Pateikiant teismo sekretoriui ieškinį, skundą arba prašymą dėl prejudicinio sprendimo, prasideda rašytinė procedūra. Teismas, esant tam tikroms aplinkybėms, turi galimybę taikyti pagreitintą ar supaprastintą nagrinėjimo procedūrą.

Teisingumo Teismo procesuose šalys turi būti privalomai atstovaujamos. Valstybėms bei ES institucijoms Teisingumo teisme turi atstovauti atstovas, kurį jos paskiria kiekvienai bylai. Visoms kitoms bylos šalims (fiziniams ar juridiniams asmenims) turi atstovauti advokatas.

Ypač svarbu tai, kad visus dokumentus Teisingumo teismui pareiškėjas gali pateikti savo nuožiūra pasirinkta ES oficialia kalba. Tokia kalba gali vykti ir visas teisminis nagrinėjimas. Taigi ir Lietuvos fiziniai ar juridiniai asmenys savo ieškinius, o nacionaliniai teismai — prašymus dėl prejudicinio sprendimo — gali pateikti lietuvių kalba. Proceso metu advokatai ir šalys taip pat gali kalbėti savo valstybės kalba.

— Ar įmanoma, kad į šį teismą kreiptųsi ne tik valstybės, tarptautinės institucijos, bet ir atskiri piliečiai?

— Piliečio teisė kreiptis į Europos Bendrijų teismines institucijas su tiesioginiu ieškiniu įtvirtinta EB Steigimo sutarties 230 str. Čia numatyta fizinių (ir juridinių) asmenų galimybė pateikti ieškinius dėl ES institucijų priimtų teisės aktų panaikinimo Pirmosios instancijos teismui, su salyga, kad toks aktas yra jam skirtas arba, nors ir skirtas kitam asmeniui, yra tiesiogiai ar konkrečiai su juo susijęs. Į Teisingumo teismą atskiras pilietis gali kreiptis su apeliaciniu skundu dėl Pirmosios instancijos teismo sprendimo, kai jis yra Pirmosios instancijos teismo bylos šalimi ir jį tiesiogiai liečia šio teismo priimtas sprendimas. Tačiau apeliacinis skundas gali būti paduodamas tik dėl teisės klausimų.

Be to, eiliniai piliečiai gali kreiptis į Teisingumo teismą netiesiogiai. Tokia galimybė atsiranda, kai bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas nutaria kreiptis dėl prejudicinio sprendimo į Teisingumo teismą. Tai gali būti traktuojama kaip „tarpininkavimo procedūra" atskiro piliečio atžvilgiu.

— Ar bylinėjimasis Teisingumo teisme yra brangus?

— Procesas Teisingumo teisme ir Pirmosios instancijos teisme yra nemokamas, nėra jokių mokesčių ar rinkliavų. Tačiau teismas paprastai nepadengia bylinėjimosi išlaidų. Dažniausiai teismas pateikia išvadą dėl tokių išlaidų paskirstymo arba šalys tokį paskirstymą nustato bendru sutarimu. Nesant teismo išvados dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo, kiekviena iš šalių padengia dėl jos susidariusias išlaidas. Be to, šalis, kuri nėra pajėgi padengti bylinėjimosi išlaidų, gali prašyti nemokamos teisinės pagalbos.

— Ar turite šiame teisme savo kuruojamą sritį? Ar jau gavote pirmąsias bylas? Kiek žmonių dirba jūsų kabinete?

— Dabar esu paskirtas teisėju pranešėju vienuolikoje bylų. Jų nagrinėjimas prasidės rugsėjo mėnesį. Teisingumo teisme teisėjų specializacijos pagal atskiras sritis nėra — laikomasi universalumo principo, kad visi teisėjai turi nagrinėti įvairiausių sričių bylas. Teisėją aptarnaujantis personalas nėra didelis. Mano kabinete dirba trys referentai, du asistentai ir sekretorė.

— Ar labai skiriasi Europos žmogaus teisių teismo ir Teisingumo teismo darbo specifika?

— Visų pirma — kitokia bylų apimtis. Strasbūro teismas, kuris nagrinėja žmogaus teisių ir apskritai demokratijos klausimus, dabar turi apie 70,000 neišnagrinėtų bylų. Liuksemburgo teisme yra šiek tiek daugiau negu 500 bylų.

Turėdamas tiek bylų, Strasbūro teismas nepajėgia daug jų išnagrinėti viešuose posėdžiuose — vos 2–3 proc. Liuksemburgo teismas — priešingai — gal tik 3 proc. bylų nenagrinėja viešuose posėdžiuose. Išskyrus pirmadienius, praktiškai visomis darbo dienomis vyksta vieši posėdžiai. Po to dar būna uždari posėdžiai, kada teisėjai, jau atskirai užsidarę, nagrinėja sprendimų variantus. Visą laiką tu dirbi ne tik su dokumentais, bet ir su žmonėmis. O tau padeda tavo kabinetas. Strasbūro teisme nėra kabineto — teisėjas turi tik vieną sekretorę, o teisininkai — referentai dirba bendrame sekretoriate, susiskirstę pagal valstybes. Ir jeigu nagrinėjama Lietuvos byla, tai Lietuvai paskirtas referentas eina ir bendrauja su teisėju, su teisėju pranešėju ir t.t.

Strasbūro teismo nagrinėjimose bylose būtinai turi dalyvauti nacionalinis teisėjas.

Nukelta į 5 psl.

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Kuri kalba bus tarptautinė?

Kai lietuviai po II pasaulinio karo atvyko į JAV, daugelis nusistebėjo, kad amerikiečiai nesidomi svetimomis kalbomis. Lietuviai, ir apskritai europiečiai, visuomet didžiavosi užsienio kalbų mokėjimu, bet amerikiečiai tvirtindavo, kad jiems jokios svetimos kalbos nereikia — tegul visi išmoksta angliškai ir „nesusikalbėjimo" problemos išnyks.

Deja, jos neišnyko, nors nemaža pasaulio dalis šiuo metu iš tikrųjų gali susikalbėti angliškai, ypač verslo, pramonės bei turizmo srityje. Siekiant privilioti turtingų Amerikos bendrovių investicijas arba nelabai su pinigu besiskaitančius amerikiečius turistus, stengiamasi išmokti ir jų kalbą.

Visgi amerikiečiai dabar prisipažįsta, kad ne visos tautos skuba mokytis angliškai. Atsiranda susižinojimo spragų, ypač karo ar labdaros teikimo atvejais. Daug kartų teko žiniasklaidoje pastebėti nusiskundimus, kad labai trūksta amerikiečių, galinčių susikalbėti arabiškai ar kuria kita Artimųjų Rytų valstybių kalba: tarpusavio ryšiai ir bendradarbiavimas daug sklandžiau vyktų be vertėjų. Parodžius pagarbą valstybinei kalbai, lengviau susitarti, užmegzti glaudesnius ryšius ir pan.

Neįmanoma sutikti su kartas nuo karto pasigirstančiais tvirtinimais, kad kalba nėra vienas svarbiausių tautos išlikimo dėmenų. Nelogiškai skamba pasisakymai, kad geru savo kilmės krašto vaiku galima būti, nemokant nei žodžio jo kalbos, nesusipažinus su jo kultūra, papročiais, tradicijomis. Kuo tokiu atveju pasireiškia žmogaus tautybė? Ar pakanka vien prisipažinti, kad „esu lietuvių kilmės", bet nieko bendra su Lietuva ar lietuviais neturiu?

Europos Sąjungai padidėjus nemažu naujų narių skaičiumi, kyla vis dažnesnės diskusijos dėl „bendros kalbos", nepaisant, kad ES pripažįsta visų 20-ies narių kalbas, visi svarbieji dokumentai ir raštai bus verčiami į 20 kalbų, visuose posėdžiuose narių atstovai (vertėjų pagalba) galės diskusijose dalyvauti bei pranešimų klausytis savo gimtąja kalba.

Niekas neabejoja, kad anglų kalba ir Europos Sąjungoje užima pirmaujančią vietą, nors, kaip teigiama, Vidurio ir Rytų Europos atstovai kartais tarp savęs, ypač neoficialių susitikimų metu, griebiasi rusų kalbos, kurią jie gerai išmoko sovietų okupacijos dešimtmečiais, kuria tuose kraštuose dar tebekalba nemažas skaičius rusų kilmės gyventojų. Visgi rusiškai dažniau kalbasi vyresnio amžiaus žmonės, o jaunesnieji stengiasi kalbėti angliškai.

Kad anglų kalba „atėjo į madą" ir iš pirmaujančių vietų išstūmė vokiečių, o ypač prancūzų kalbą, neliko nepastebėta nei Amerikoje, nei Anglijoje. Tuoj po Sovietų Sąjungos subyrėjimo 90-ojo dešimtmečio pradžioje, tiek amerikiečiai, tiek anglai stengėsi ieškoti žmonių, galinčių susikalbėti įvairiomis Rytų bei Vidurio Europos valstybių ir rusų kalba, kadangi tikėtasi staigaus ir pelningo skverbimosi į buvusias sovietų valdas. Anglakalbiai greitai apsižiūrėjo, kad iš esmės tų kraštų gyventojai labai imlūs, greitai išmoko angliškai ir jokių komunikacijos problemų dėl kalbos nebuvo. Ypač greitai „dantį ant svetimų kalbų atkando" britai. Jeigu tuoj po sovietijos žlugimo apie 44 proc. stengėsi išmokti bent vieną svetimą kalbą, tai šiuo metu tik 28 proc. mokosi kitų kalbų, o mokyklose užsienio kalbų mokymas panaikintas, moksleiviui sulaukus 14 metų amžiaus.

„Gera svetimų kalbų mokytis, gėda savosios nemokėti" — daugelis prisimename šį posakį. Ar lietuvių kalba taps antraeile net savoje tautoje? Jeigu pavaikščiosime Vilniaus senamiestyje, tokią nuomonę jau dabar susidarysime. Parduotuvių, restoranų, viešbučių, įstaigų pavadinimai — nelietuviški. Kažkada Vilniuje vyravo lenkų kalba, vėliau rusų, bet jos buvo prievarta brukamos, o dabar lietuviai patys savo rankomis kasa duobę didžiausiam tautos lobiui — kalbai. Ar lietuvių delegacijos ir pareigūnai Briuselyje pasinaudos ES teikiama lengvata vartoti savo gimtąją kalbą, ar jos gėdysis ir stengsis pademonstruoti, kad jie „jau pasaulio piliečiai" ir moka susikalbėti kita kalba? O kaip jų pačių tėvynėje? Ar lietuvių kalba vėl taps „mužikų kalba", kuria nieko negalima sukurti ar „modernių sąvokų" išreikšti?

NAPOLEONO ŽYGIS PER LIETUVĄ

RIMVYDAS SIDRYS

Nr.7

Dalis jų buvo Neapolio italai, neįpratę prie didelių šalčių, šautuvai krisdavo iš jų sugrubusių rankų. De Segur su gailesčiu rašo, kad Vilniuje armija prarado 20,000 vyrų, tarp jų 300 karininkų ir 7 generolus.

Pasitraukimą iš Vilniaus de Segur vadina „Panerių katastrofa". Vilniuje buvo susikaupus didelė gurguolė, per šimtą didelių uždengtų vežimų, kurie vežė armijos vertybes, grobį dar iš pačios Maskvos, bet ir daug sužeistųjų, negalinčių paeiti. Gurguolė pradėjo važiuoti Kauno link ir už kelių mylių prisiartino prie Panerių (Ponari) miško. Pirmieji prajojo husarai, gurguolė juos sekė, nepastebėdama, kad pakliuvo į daubą, kurioje įklimpo. Apledėjęs slidus kelias, iš abiejų pusių statūs skardžiai, apaugę mišku, vežimai suvirtę vienas ant kito, sužeistųjų šauksmai buvo tikras chaosas. De Segur gailėjosi, kad niekas gurguolei nevadovavo, kelias nebuvo prieš tai išžvalgytas, Panerių daubos buvo galima išvengti, o dabar kamšatis išsilaikė 15 valandų.

Padėtis pablogėjo, kai kareiviai pastebėjo, kad virš jų mišku žygiuoja maršalo Ney padaliniai, — armijos ariergardas. Pasklido gandas, kad jie bus palikti likimo valiai. Panikos paveikti, kareiviai pavirto į minią, vienas iš jų praplėšė vežamą dėžę, iš jos pabiro pinigai, kiti irgi ėmė plėšti savo dėžes, ariergardo kareiviai irgi prisidėjo prie jų. Chaoso triukšme niekas nepastebėjo, kad į juos šaudo rusai, niekas nepastebėjo, kad kazokai irgi puolė į minią, pasigrobdami, ką tik galėjo. Karas buvo užmirštas, prancūzas ir kazokas šalia vienas kito, kimšo sau pinigus, nesidalindami plėšė, kas tik buvo vertingesnio. Net ir sužeistieji kareiviai buvo apiplėšti.

Atsirado tik vienas karininkas, kuris nepasidavė minios masalui. Pulkininkas de Turenne, kurio globoje buvo asmeniškas imperatoriaus lobis, subūrė apie save gvardijos likučius, išdalino jiems, kurie tik galėjo panešti, Napoleono pinigus, ir traukėsi, kartu atsišaudydamas prieš kazokus. Žymiai vėliau, kai pavojus jau buvo praėjęs, gvardiečiai tuos pinigus sugrąžino, netrūko nei vienos monetos. O Prancūzijos valstybės iždas Paneriuose prarado 10,000,000 aukso frankų!

Per keturias dienas prancūzai atsitraukė iki Kauno. Maršalas Ney čia atvyko gruodžio 13 dieną. Jis labai nusivylė kareivių būkle. Ilgo žygio, šalčio ir bado nualinti, kareiviai nebeturėjo drausmės, kariškam pasipriešinimui nebetiko. Prisidėjo ir ta nesėkmė, kad Kaune prancūzai surado ir išplėšė degtinės sandėlius. Apsisvaiginę Kauno gatvėse jie vieton džiaugsmo surado tik mirtį sniege. Ney galėjo pasitikėti tik Kauno įgula, kurią sudarė 300 bavarų ir dvi patrankos. Kai rusai pradėjo puolimą, Ney, žodžiais padrąsinęs kareivius, davė įsakymą atsišaudyti. Bet tuo metu atklydęs patrankos šovinys pataikė į bavarų baltaliono vadą ir sutraiškė jo šlaunį. Anuometinėmis karo sąlygomis, toks sužeidimas reiškė mirtį ir karininkas, išsitraukęs ginklą, pats persišovė galvą. Netekę vado, bavarai pakriko, pradėjo bėgti. Vien tik maršalas Ney atsišaudydamas ir šaukdamas kitus kovoti, pasiliko prie barikadų. Prie jo prisidėjo dar 30 bavarų, sugriaudė generolo Marchaud patranka ir rusai buvo sulaikyti. Sutemus maršalas Ney su savo vyrais perėjo į Užnemunės pusę. De Segur džiaugėsi, kad tokiu būdu, ne bėgdamas, o su formuote pasitraukdamas, maršalas Ney išgelbėjo Prancūzijos karo garbę.

Maršalui Ney pasitraukus į Gumbinę, karo veiksmai Lietuvoje užsibaigė. Nors gal tikrąja karo pabaiga reikėtų laikyti Tauragės sutartį, kuri įvyko 1812 m. gruodžio 30 d. Ten generolas Yorek, vadovavęs Prūsijos padaliniams (po Napoleono vėliava), pasirašė paliaubų sutartį su Rusija. Ta sutartis leido rusams laikinai užimti Klaipėdą ir Karaliaučių.

Čia galima įžiūrėti ironišką istorijos paralelę. Paskutinėmis karo valandomis Napoleono armija gynėsi Kaune. Tačiau gynėjai buvo ne prancūzai, bet vokiečiai iš Bavarijos. O 1945 metais, kai Berlynas buvo beveik užimtas, paskutiniai kareiviai, gynę Hitlerio bunkerį, buvo ne vokiečiai, bet skandinavai, „Viking" divizijos savanoriai.

Epilogas

Po nelemto Rusijos žygio Napoleono kariuomenė suskilo pagal tautybes. Prūsija, Austrija ir Rusija sudarė bendrą frontą prieš Napoleoną. Nors pirmas mūšis prie Dresdeno pasibaigė Napoleono pergale, tai buvo paskutinis jo triumfas, tuoj po to jis skaudžiai pralaimėjo prie Leipcigo. Caras Aleksandras užėmė Paryžių, Napoleonas buvo priverstas atsisakyti savo sosto. Sąjungininkai paliko jam imperatoriaus titulą, bet nustatė, kad jis gali valdyti tik mažytę Elbos salą. Prieš išvykdamas į Elbą, jis bandė nusižudyti, bet nuodai, kuriuos jis vežiojosi iš Rusijos, neveikė.

Nukelta į 5 psl.

Laiškai, nuomonės, komentarai

PRIEŽASTIS NE TA

Praėjusią savaitę pasiunčiau Jums savo paskutinį rašinį, pavadintą „Kaip pikčiausias Lietuvos priešas", skirtą skilčiai „Mes ir Lietuva". Tai pažymėjau ir straipsnio antraštėje. Jūs išspausdinote jį skiltyje „Mes ir pasaulis". Visiškai nesuvokiu, kodėl Jūs taip padarėte, nes, jeigu susipainiojote antraštėse, tai kuriai skilčiai jis skirtas Jūs galėjote suvokti iš rašinio turinio, kuris visiškai neatitinka skilties „Mes ir pasaulis" paskirčiai.

Skaitytojus prašau į šį patikslinimą atkreipti dėmesį.

Po mano rašiniu paskelbtoje pastaboje skaitytojams pranešate, kad aš iš „Draugo" bendradarbių pasitraukiu dėl asmeniškų priežasčių. Tai netiesa. Juk ar ne aiškiai pasako ir rašinio „Kaip pikčiausias Lietuvos priešas" turinys, kad pasitraukiu dėl „Drauge" birželio 9 d. išspausdintų mane šmeižiančių laiškų ir vyr. redaktorės Danutės Bindokienės birželio 16-tos vedamojo, nedviprasmiškai parodančio pritarimą tiems ir į juos panašiems mano adresu skirtiems laiškams bei telefonų skambučiams. Asmeniškos mano priežastys čia nieko bendra neturi.

Bronius Nainys
Lemont, IL

KODĖL NESPAUSDINTAS LAIŠKAS

Jau kelintą kartą gavus Broniaus Nainio laišką šiuo reikalu (kopijos su nepalankiais komentarais buvo pasiųstos ir „Draugo" leidėjams), jaučiu reikalą pasisakyti ir visą šią polemiką pagaliau baigti.

Šis — pirmasis — B. Nainio laiškas buvo datuotas liepos 26 d. Jame minimas straipsnis išspausdintas liepos 24 d., šeštadienį. Kadangi, kaip matyti iš turinio, laiškas yra rašytas man asmeniškai, neatrodė tinkamas Laiškų skyriui. Kai gavome papildomas jo kopijas ir faksu, ir net paštu, tą savaitę buvau išvykusi atostogų (apie tai skelbta „Drauge" kelis kartus), todėl dabar, jo paties pageidavimu, B. Nainio laišką spausdiname, kaip parašytas.

Iš tikrųjų keista, kaip B. Nainys, rašydamas kas savaitę „Drauge" net dvi „Nepriklausomas skiltis", kur galėjo laisvai išreikšti savo nuomonę be „jokios redakcijos cenzūros", tos cenzūros reikalauja kitiems, jeigu jų nuomonė skiriasi nuo B. Nainio pareikštosios. Dar kartą pabrėžiame, kad Laiškų skyrius kaip tik ir yra vieta, kur visi turi teisę pasisakyti, komentuoti, nepaisant, kad tie komentarai ne visuomet sutinka su redakcijos ar kai kurių bendradarbių nuomone. Kiek tenka patirti, šis skyrius „Drauge" yra labai populiarus.

Broniaus Nainio „Draugas" neišstūmė ir „neišmetė" — jis pats pareiškė pasitraukiąs, dėl jo paties pasirinktų — vadinasi asmeniškų — priežasčių. Jo įžvalgių ir įdomių straipsnių pasiges ne vienas skaitytojas.

Danutė Bindokienė
Vyr. redaktorė

KAIP MES MOKAME, TAIP MES ŠOKAME!

Perskaičius „Bičiulystės" rugpjūčio 3-ios laidoje šokių žinovės Laimos Kisielienės pasisakymą apie praėjusią šokių šventę, lyg dagio spyglys įlindo į širdį. „Kiekviename upės krante išauga skirtingi medžiai". Teisinga sąvoka.

Mūsų pabėgėlių kartos ilgus dešimtmečius širdyse nešiojome gyvą Lietuvą. Šokome ir dainavome. Garsinome pavergtą Lietuvą. O kokia būdavo Šokių švenčių jaunystės nauja ugnimi įžiebiama tėvynės meilė! Koks džiaugsmas! Koks grožis! Šokių rateliai — lyg drugeliai įvairiaspalvių žiedų darželyje!

Kaip skausmo ašaros mirgėjo žiburėliai...

— Ar tu tenai, ar tu ten, Lietuva?

Ir iš tamsos, ir iš nakties, ir iš šešėlių

Atsiliepė: — Aš čia gyva!

(B. Brazdžionis)

Ir mes visi ten sugužėję, šokėjai ir žiūrovai, girdėjome Lietuvą — „Aš čia — gyva!" Tai ir būdavo Laisvės aukure naujai įsiliepsnojusi ugnis.

Jūs, gerb. Šokių Žinove, džiaugiatės gerai apmokama profesija. Aišku, turite didesnę patirtį. Laisvojo pasaulio šokių vadovės, vadovai aukojo savo brangų laisvalaikį. Visi — šokėjai ir vadovai susimokėdavo kelionių išlaidas, Jūs kalbate apie apšvietimus, suteikiančius daugiau įspūdžio. Kas to nežino? Bet kas padengtų išlaidas? Jūs įpratę viskam imti iš valdžios. Mums būtų nuodėmė, kiek dar daug skurdo ir kančių Lietuvoje.

Mūsų drabužių grožis ir įvairumas švytėjo ir tebešvyti. O kai iš Lietuvos pirmoji kregždė pasirodė uniformuota ir botagu treniruota, taip ir įkrito širdin ledo gabalėlis...

Džiugu, Lietuva laisva! Tikiu, ir mūsų svetimose šalyse išsaugota, išnešiota mūsų širdyse Jai meilė sugrįš ir savo užduoties vainiką padės ant Laisvės aukuro!

Izabelė Žmuidzinienė
Rochester, NY

DU JAUDINANTYS ATVEJAI

Daug buvo rašyta apie praėjusią Tautinių šokių šventę. Tai buvo tikrai įspūdingas įvykis. Gal ir nepastebėti, du atvejai parodė šokėjų grupinį pasiruošimą ir susiklausymą bei norą dalyvauti. Pirmas atvejis, kai per paskutinę šventės repeticiją, susižeidusi koją, šokėja ratukuose dalyvavo atidarymo parade ir paskutiniame šventės pasirodyme šoko, būdama juose, asistuojant jos partneriui. Antras atvejis, labai jaunas jaunuolis 18-ame kvadrate, keliuose šokiuose atstovavo, kaip girdėjosi, staigai sunegalavusią savo partnerę. Jis beveik nepastebimai šoko vienas lyg su savo partnere, atlikdamas visus porinius veiksmus, nesugadinant savo grupės ritmo ir ratelių.

Tie du, gal ir maži, atvejai parodo šokėjų ir visos šventės dvasią, norą dalyvauti. Su nepavargstančiais rengėjais ir šokių vadovais bei pasiryžusiais šokėjais galima tikėtis dar daug tokių iškilių švenčių.

Romas Kašuba
St. Charles, IL

DIDŽIUOKIMĖS JAIS!

Vyr. red. Danutės Bindokienės vedamasis „Nejaugi mes jais nesididžiuojame" pataikė į širdį. „Draugo" redakcijos noras bei pastangos atkreipti dėmesį ir pagerbti moksleivius, net kelis kartus pakartotinai prašant rašinių, baigėsi mirtina tyla — „nei šnipšt", anot autorės — Tikras nuosmukis! Nepatiko prieštaraujantis laiškas, ginant lit. mokyklas, atsiliepusio dr. Romualdo Navicko. Visiškai panašiu atgarsiu savo nuomonę išreiškė ir Sigita Balzekienė, pasmerkusi D. Bindokienės „karčią kritiką", kuri čia rašančiai nuskambėjo daugiau „šauksmu tyruose"! Būdama ne tik žurnaliste, rašytoja, 4 lietuviškai užaugintų sūnų motina, bet ir patyrusi pedagogė, D. Bindokienė rašė įsitikinus, o svarbiausia, pati praktikoje vykdžiusi, apie ką ji „pamokslavo".

Gerai suprantami S. Balzekienės išvardinti vaikų „vargai" bei rūpesčiai, lakstant į meno, sporto, muzikos bei kitas pamokas ir treniruotes, bet juk tai tėra po pagrindinio mokslo čia vadinamas „hobby" — mėgstamiausias užsiėmimas, tuo tarpu skaitymas — rašymas yra prievolė. Jau pirmojo skyriaus pirmamečiai „pipirai" girdi lietuvių liaudies protingą raginimą: „Kas skaito, rašo — duonos neprašo!" Mes keliame į padanges krepšininkus, juos šlovindami, betgi mūsų poetai, rašytojai — mūsų sielos ugdytojai, mūsų tėvynės, tautos meilės pranašai!

Neišblėstančios atminties pedagogo Juozo Plačo redaguojamame „Draugo" vaikų skyriuje debiutuodavo gausybė vaikučių, įvairių skyrių iš įvairių lit. mokyklų, savo kūryba — „reportažėliais", laiškais, eilėraščiais, kitokias įspūdžiais. Būdavo vienas malonumas ir mums, seniams, pasiskaityti draugų ar pažįstamų vaikų bei vaikaičių nuotaikas apie atostogas, keliones į Lietuvą, džiaugsmingą vasarojimą pas močiutę ūkyje Lietuvoje, tėvelius, senelius, augimą su broliais bei seserimis ir daug daugiau vaikų tikrovės patirties bei vaizduotės! Mokinukų kūrybinis bagažas buvo platus ir įdomus! O kas dabar „Draugo lietuviukuose"? Pati redaktorė užpildo visą puslapį. Kaip buvusiai mokytojai, prašosi mintis: Kokia ir kur toji problema? Nėra jokios! Sprendimas — paprastas, lengvas, tik reikia gerų norų. Ar lit. mokyklos mokytojai negali, atėję vieną gražią dieną į klasę, džiugiai pranešti „Vaikučiai, šiandien mes — kiekvienas jūsų parašykime į 'Draugą' rašinį!" Galima duoti ir temą ar palikti laisvas rankas, pačių vaikų pasirinkimui. Kai tą suminėjau pokalby su D. Bindokiene, ji savo įprastu nepagydomu optimizmu, džiaugsmingai pritarė: „Mes taip ir darydavome!" Ir vilkas sotus, ir ožka sveika, ir tėvams nereikia purkštauti prieš „kaltininkę" redaktorę.

Didysis lietuvių kalbos bei literatūros žinovas Juozas Ambrazevičius (vėliau J. Brazaitis) „Aušros" mergaičių gimnazijoje Kaune jau II klasėje tai praktikavo pirmosios LR nepriklausomybės metu. Atėjęs į pamoką, užduodavo parašyti apsakymėlį ar trumputę novelę. Kitos pamokos metu iššaukdavo tą mokinę, kurios rašinys būdavo stipriausias, jį paskaityti klasėje. Kokia tai būdavo dvasinė šventė! „Išrinktoji literatė" visam gyvenimui nepamiršdavo savo „debiuto" ir jis net būdavo didžiuliu paskatinimu pamėgti žurnalistiką bei ją studijuoti.

Taigi, tikimės, jog „Draugo" redakcija suteiks antrą progą vaikams pasirodyti savo talentu, o lit. mokyklos mokytojai parodys daugiau noro bei iniciatyvos tai įvykdyti, kad mes visi galėtume jais vertai pasididžiuoti!

Stasė E. Semėnienė
Baraboo, WI

Pastaba. Gavome vis dėlto daugiau kaip tuziną gerųjų moksleivių aprašymų ir iš kai kurių tėvų, ir lit. mokyklų. Artimiausiu metu paskelbsime „geriausius iš geriausių" pavardes ir jiems nusiųsime žadėtas dovanas. Visi aprašytieji moksleiviai tikrai gabūs ir įsijungę į lietuvišką veiklą, tad atranka bus nelengva. Ačiū S. Semėnienei už laišką, kurio tema, be abejo, kiek „susivėlino", dėl laiško autorės sveikatos sutrikimo.

Redakcija.

IŠNUOMOJA

VACATION IN KENNEBUNK, MAINE!
Franciscan Guest House
Near Monastery, Beach & Shops
Call: 207-967-4865
www.franciscanguesthouse.com

Woodridge išnuomojami
1-2 mieg. naujai suremontuoti butai. 1 mieg.— $607;
2 mieg. — $682.
Tel. 630-910-0644, Jana.

SIŪLO DARBĄ

Reikalinga auklė dviems 4 ir 5 m. vaikams. Gyventi kartu 6 d. savaitėje, Highland Park IL . Atlyginimas 1,200 dol. per mėnesį.
Tel. 847-937-7688

PASLAUGOS

STASYS CONSTRUCTION

Staliaus darbai, rūsių, vonių ir virtuvių įrengimas; priestatai; keramikos plytelės; „sidings", „soffits", „decks", „gutters",plokšti ir „shingle" stogai; cementas, dažymas. Turiu darbo draudimą.
S. Benetis, tel. 630-241-1912

NEKILNOJAMASIS TURTAS

GREIT PARDUODA
Landmark properties
Bus. 773-229-8761
Res. 708-425-7160
Mobil 773-590-0205
Pager 630-314-4330

RIMAS STANKUS
• Čikagoje ar priemiesčiuose
• Greitas ir sąžiningas patarnavimas
• Nuosavybių įkainavimas veltui
• Tarpininkaujame gaunant paskolą
• Pensininkams nuolaida

PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai)
Off. Mgr. Auksė S. Kane,
Vilma Jarulienė,
Virginija Smuikaitienė
kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654;773-581-8654

SIUNTINIUS, PINIGUS, AUTOMOBILIUS
SIŲSKITE PER
ATLANTIC Express Corp.

YRA GALIMYBĖ UŽSISAKYTI KONTEINERĮ
SIUNČIAME AIR CARGO IR LAIVU
LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ
IŠSIUNČIAME KIEKVIENĄ SAVAITĘ.
PRISTATOME GAVĖJUI TIESIAI Į RANKAS.

1-800-775-SEND
Mūsų atstovai:
Bravo Coffee and deli
238 Main Str. LEMONT, IL 60439, Tel:630-257-3300
KALYNA corp.
338 S. Rohlwing Road PALATINE 60067, Tel:847-776-7766
2719 W. 71st Str. CHICAGO, IL 60629, Tel: 773-434-7919
8801 78 Th Ave BRIDGEVIEW, IL 60455, Tel:708-599-9680

ĮVAIRŪS

*** 45 m. moteris,** susikalbanti angliškai, turinti rekomendacijas, vairuojanti automobilį, ieško darbo. Tel. 708-839-5829.

*** Vyras ieško** barmeno ar padavėjo darbo. 25 metų stažas,tame tarpe 10 metų keleiviniame jūrų kelte Lietuvos jūrų laivininkystėje. Tel. 224-578-2293.

*** Vyras gali** pakeisti bet kurią savaitės dieną prižiūrėti vyresnio amžiaus žmones. Patirtis, rekomendacijos, automobilis. Galite siūlyti ir pastovų darbą. Tel. 773-396-3551.

ŠEIMININKIŲ KERTELĖ

Paruošia **Julija K.**

KĄ DARYTI SU CUKINIJOMIS?

Neseniai gautame laiškelyje viena skaitytoja rašo: „Pirmą kartą pasisėjau cukinijų (zucchini). Vaje! Jos tikrai negaili savo vaisių (t.y. — daržovių)! Žydi, mezga, auga... Visus kaimynus ir drauges apdalinau ir dar nėra galo. Gaila išmesti, tai gal galėtumėte keletą receptų su cukinijomis pateikti?"

Pasitaikė toks laimingas sutapimas, kad tik prieš savaitę gavau visą pluoštą receptų su cukinijomis. Nors juos atsiuntusi geradarė prašė neskelbti pavardės nei vardo, bet tariu jai nuoširdžiausią ačiū!

Cukinijų pyragas

4 kiaušiniai (kaip paprastai, galima vartoti be trynių pagamintus kiaušinių produktus, pvz., „Better'n eggs", „Egg beaters" ar pan.)
2 puod. cukraus
1 puod. aliejaus
2 puod. sutarkuotų, nenuluptų cukinijų
2 šaukšteliai vanilijos prieskonių
2 puod. miltų
1/2 šaukštelio druskos
2 šaukšteliai kepimo sodos (baking soda)
1/2 šaukštelio cinamono
1/2 šaukštelio druskos
2 šaukšteliai kepimo sodos (baking soda)
4 šaukštai nesaldytų kakavos miltelių
3 cukinijos, maždaug 6 colių ilgio kiekviena
1/2 puod. šokoladinių saldainiukų (chocolate chips)

Gerai sumaišyti pirmuosius 4 produktus. Įmušti kiaušinius, supilti vaniliją, pasukas ir gerai sumaišyti. Visus sausus produktus sumaišyti ir supilti į tešlą. Sutarkuoti (neluptas) cukinijas ir sudėti į tešlą. Būtina gerai išmaišyti.

Sukrėsti tešlą į 9x13 colių dydžio, riebalais išteptą ir miltais pabarstytą keptuvą, ant viršaus užbarstyti šokoladinius saldainiukus ir kepti iki 325° F įkaitintoje orkaitėje 45 min. (kai į tešlą įsmeigus ir ištraukus medinį dantų krapštuką, jis yra švarus, neaplipęs tešla, pyragas iškepęs).

Išėmus iš orkaitės, palaikyti apie 10 min., tuomet pyragą išversti ant grotelių ir visiškai atvėsinti. Pyragas toks skanus, kad jo aptepti nereikia. Jeigu niekam nesakysite, kad pyragas keptas iš cukinijų — tikrai niekas neatspės!

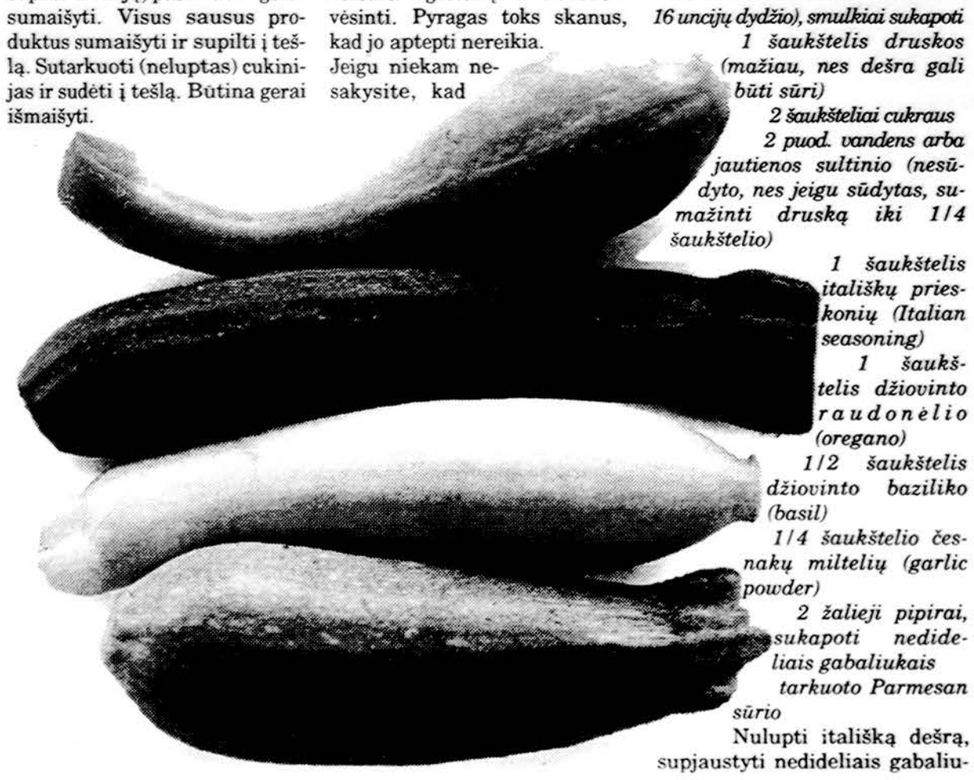

Cukinijų sriuba

1 sv. šviežios itališkos dešros
4 salierų lapkočiai
1 nedidelis svogūnas
6 vidutinio didumo cukinijos, supjaustytos maždaug 1/2 colio storio ritinėliais
4 gerai išmokę pomidorai (galima vartoti ir iš skardinukės — 16 uncijų dydžio), smulkiai sukapoti
1 šaukštelis druskos (mažiau, nes dešra gali būti sūri)
2 šaukšteliai cukraus
2 puod. vandens arba jautienos sultinio (nesūdyto, nes jeigu sūdytas, sumažinti druską iki 1/4 šaukštelio)
1 šaukštelis itališkų prieskonių (Italian seasoning)
1 šaukštelis džiovinto raudonėlio (oregano)
1/2 šaukštelis džiovinto baziliko (basil)
1/4 šaukštelio česnakų miltelių (garlic powder)
2 žalieji pipirai, sukapoti nedideliais gabaliukais
tarkuoto Parmesan sūrio

Nulupti itališką dešrą, supjaustyti nedideliais gabaliukais ir keptuvėje pakepinti, kol paruduos — apie 6 min. Nupilti riebalus. Į keptuvę su dešra sudėti smulkiai sukapotą svogūną. Pakepinti 10 min., retkarčiais pamaišant. Supilti vandenį, sudėti likusius produktus, išskyrus pipirus ir sūrį. Pavirinti uždengtą ant lengvos ugnies apie 20 min. Sudėti žaliuosius pipirus ir pavirti dar 10 min.

Patiekiant į stalą, ant kiekvienos lėkštės užberti truputį Parmesan sūrio.

Citrinų-cukinijų pyragaičiai

1/2 puod. aliejaus
1 puod. cukraus
1 kiaušinis
1 puod. smulkiai sutarkuotų cukinijų
1 šaukštelis tarkuotos citrinos žievelės (tik geltonoji dalis)
2 puod. miltų
1 šaukštelis kepimo sodos (baking soda)
1 šaukštelis kepimo miltelių (baking powder)
1 šaukštelis cinamono
1/4 šaukštelio druskos
1/2 puod. razinų
1/2 puod. kapotų riešutų (walnuts, pecans arba kitokių)
Užpilas
2 puod. malto cukraus
2–3 šaukštai citrinų sulčių

Dideliame dubenyje gerai sumaišyti cukrų, aliejų, kiaušinius, cukinijas ir citrinų žievelę. Miltus sumaišyti su druska, cinamonu, kepimo milteliais ir soda, suberti į tešlą ir gerai išmaišyti. Įmaišyti razinas ir riešutus.

Įkaitinti orkaitę iki 375° F. Šaukštu pakabinus tešlą, išdėlioti ant truputį riebalais pateptos skardos. Kepti apie 8-10 min., kol pyragaičiai paruduos. Išėmus iš orkaitės, atsargiai nuimti nuo skardos ir išdėlioti ant grotelių, kad visiškai atvėstų.

Maltą cukrų sumaišyti su citrinų sultimis ir apšlakstyti atvėsusius pyragaičius. (Iš recepto gausime apie 3 tuzinus pyragaičių.)

Cukinijų duona

3 kiaušiniai
1 ir 1/2 puod. cukraus
1 puod. aliejaus
2 šaukšteliai vanilijos
3 puod. miltų
1 šaukštelis cinamono
1 šaukštelis kepimo miltelių
1 šaukštelis kepimo sodos
1/2 šaukštelio druskos
1/2 šaukštelio gvazdikėlių (cloves)
1/2 šaukštelio imbiero (ginger)
1/2 šaukštelio tarkuoto muškato riešuto (nutmeg)
1/2 šaukštelio kvapniųjų pipirų (allspice)
1 didelė cukinija, sutarkuota
1/2 puod. kapotų riešutų

Įkaitinti orkaitę iki 350° F. Patepti riebalais ir pamiltuoti du 8x4 colių dydžio keptuvus (loaf pans). Sumaišyti ir gerai išplakti visus produktus, kai tešla bus lygi, supilti riešutus. Padalinti tešlą į abu keptuvus (pripilti apie 3/4 keptuvo) ir kepti 1 val., arba kiek daugiau.

Šokoladinis cukinijų tortas

1 puod. rudo cukraus
1/2 puod. paprasto cukraus
1/2 puod. sviesto
1/2 puod. aliejaus
3 kiaušiniai
1 šaukštelis vanilijos
1/2 puod. pasukų (buttermilk)
2 ir 1/2 puod. miltų
2 šaukšteliai cinamono
3/4 puod. kapotų riešutų (walnuts ar kitokių)

Sumaišyti tarkuotą cukiniją, aliejų, cukrų, įplakti kiaušinius. Sausus produktus sumaišyti ir sudėti į tešlą. Supilti vaniliją ir suberti riešutus.

Tešlą supilti į pariebaluotą ir miltais pabarstytą 9x13 colių dydžio kepimo indą, kepti iki 350° F įkaitintoje orkaitėje 45 min.

Kai pyragas visiškai atšals, galima aptepti minkšto sūrio aptepimu, kuris padaromas taip: 6 uncijų pakelis minkšto sūrio (cream cheese), 2 puod. malto cukraus, 2 šaukšteliai vanilijos — viską gerai suplakti elektriniu plakikliu, kol bus lygi, spindinti masė. Apteptą pyragą supjaustyti nedideliais kvadratėliais.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

LONDONAS

Į rekordines aukštumas kylančios naftos kainos atgaivino jau seniai pradėtus ginčus dėl pasaulyje likusių žalios naftos atsargų ir veiksmų, kurių teks imtis, kai šios atsargos bus beveik išnaudotos. „Visi mes dalyvaujame didžiausioje kada nors pasaulyje surengtoje puotoje — didžiojoje naftos puotoje", teigia Kjell Aleklett, neoficialios mokslininkų ir naftos žinovų sąjungos, siekiančios pasakyti pasauliui, jog puota baigiasi, prezidentas. Sąjungos vertinimais, viršūnė, po kurios naftos gavyba pradės mažėti, bus pasiekta kur kas anksčiau, nei įprasta manyti — naftos gavyba pradės smukti 2008-2010 m., o gamtinių dujų - 2013 m. Šios datos, sąjungos vertinimais, rodo didelių energetikos prekių kainų eros pradžią.

LYON

Rytinio Prancūzijos Lyon miesto žydų kapinėse vandalai apipaišė svastikomis ir aerozoliniais dažais išteptiojo 56 antkapius bei karo aukų memorialą. Tai naujausias išpuolis, kurio metu Prancūzijoje išniekinamas žydams, musulmonams arba krikščionims priklausantis turtas. Pirmadienį kapinių prižiūrėtojui pastebėjus apipaišytus antkapius, Prancūzijos prezidentas Jacques Chirac, vyriausybė ir žydų vadovai antradienį pasmerkė šį vandalizmo aktą. Nepaisydami J. Chirac pastangų pažaboti rasizmą ir apsaugoti Prancūzijos, kaip tolerantiškos valstybės, įvaizdį, nuo balandžio mėnesio Rytų Prancūzijoje vandalai išniekino daugiau negu 300 kapų, daugiausia žydų kapinėse.

PRAHA

Buvęs čekų komunistų vadovas, 80-metis Karel Hoffmann pirmadienį pradėjo kalėti už savo prosovietinę veiklą per 1968 m. Varšuvos pakto valstybių įsiveržimą į Čekoslovakiją. Jam paskirta 4 metų laisvės atėmimo bausmė. Įsiveržimo metu žuvo beveik 100 žmonių ir buvo numalšintas Prahos pavasario reformų judėjimas. Telekomunikacijų biurui 1968-siais vadovavęs K. Hoffmann įsiveržimo naktį nurodė nutraukti radijo transliacijas. Jis norėjo sutrukdyti Čekoslovakijos komunistų partijos centro komitetui transliuoti okupaciją smerkiantį pareiškimą, tačiau radijo darbuotojai vis tiek paskelbė deklaraciją. K. Hoffmann teismas nuteisė už išdavystę. Jis tvirtino, jog nėra kaltas ir teisino savo veiksmus tuo, jog paprasčiausiai dirbo savo darbą.

TBILISI

Pietų Osetijos ekonomikos ministro Ruslan Plijev kūnas antradienį surastas Liachva upėje ties gruzinų Tamarašeni kaimu. Policininkai apžiūrėjo kūną ir nerado jame sužeidimų ar smurto požymių. R. Plijev dingo rugpjūčio 9 d. Jo automobilis buvo rastas griovyje prie Liachva upės netoli Kechvio kaimo. Automobilyje nėra apšaudymo pėdsakų. Manoma, kad R. Plijev pateko į automobilio avariją. Tačiau Pietų Osetijos informacijos ir spaudos komiteto pirmininkė Irina Gaglojeva anksčiau neatmetė ir kitos versijos — kad buvo „kažkoks diversinis aktas, pavyzdžiui, R. Plijev pagrobimas". Įtampa Pietų Osetijoje, kur separatistai prieš dešimt metų per ginkluotą konfliktą nesugebėjo apginti savo nepriklausomybės nuo Tbilisi, smarkiai padidėjo birželio pradžioje, kai centrinė valdžia kelioms valandoms įvedė vidaus kariuomenę į kai kuriuos savo kaimus maištingojo rajono pasienyje.

JAV

WASHINGTON, D. C.

JAV prezidentas George W. Bush naujuoju Centrinės žvalgybos valdybos (CŽV) direktoriumi antradienį paskyrė Floridai atstovaujantį Atstovų Rūmų narį, respublikoną Porter Goss. Buvęs CŽV direktorius George Tenet birželį paskelbė atsistatydinąs dėl asmeninių priežasčių ir liepos 11 d. oficialiai pasitraukė iš šio posto. P. Goss, kuriam — 65 metai, nuo 1962-ųjų iki 1971-ųjų CŽV dirbo operatyvinį darbą. Dabar jis yra įtakingo Atstovų rūmų žvalgybos komiteto pirmininkas ir jam teko vienas svarbiausių vaidmenų Kongresui atliekant 2001 m. rugsėjo 11-osios teroro išpuolių tyrimą.

ARTIMIEJI RYTAI

NAJAF

JAV pajėgos Irako šventajame Najaf mieste antradienį iš oro ir nuo žemės apšaudo įsitvirtinusius šiitų kovotojus ir per garsiakalbius ragina juos pasiduoti. Iš JAV sraigtasparnių buvo apšaudytos pozicijos netoli senovinių miesto kapinių, kuriose įsitvirtinusi radikalių pažiūrų dvasininko Moqtada al Sadr „Mahdi armija", su amerikiečių jūrų pėstininkais kovojanti jau šeštą dieną iš eilės. Pulkininkas Anthony Haslam perspėjo kovotojus liautis naudojusis šventomis miesto vietomis kaip atakų starto aikštelėmis. Kovotojai puldinėja ir iš rajono aplink Ali šventovę bei kapinių. Tuo tarpu skurdžiame Baghdad Sadr rajone, kur gyvena daugiausia šiitai, vėl kilo susirėmimai, nes kovotojai ignoravo laikinosios vyriausybės įvestą komendanto valandą.

ISLAMABAD

Pakistane sulaikyti „al Qaeda" operatyvininkai planavo teroro išpuolius, kuriais siekta paveikti lapkritį vyksiančius JAV prezidento rinkimus. Teroristų tinklas rinkimų išvakarėse siekė surengti didelio masto išpuolius JAV, Britanijoje ir Pakistane, tačiau jos pajėgumams pakenkė neseniai Pakistane surengti areštai. Sąmoksle prieš JAV veikiausiai dalyvavo įtariamas „al Qaeda" kuopelės Britanijoje vadovas Abu Eisa Al Hindi, kuris praėjusią savaitę buvo sulaikytas, remiantis iš Pakistano gauta informacija. Iš Pakistane sulaikytų „al Qaeda" įtariamųjų tardytojų išgauta informacija paskatino Britanijoje surengti suėmimų virtinę.

Kaip buvo nužudytas Švenčionių valsčiaus viršaitis Narcizas Sinius

Visam gyvenimui man, jauniausiai Sinių šeimos dukrai, įsmigo į atmintį 1944 m. birželio 22 d. vakaras Vaiškūnų kaime. Mūsų šeimos tėveliui, kaip geram ūkininkui ir pavyzdingos didelės šeimos tėvui, buvo pasiūlytos Švenčionių valsčiaus viršaičio pareigos. Vokiečių okupacijos metais lietuvių administracija į tokias pareigas parinkdavo dorus ir sąžiningus asmenis, kurie tarnautų ne vokiečiams, o sugebėtų apginti žmones nuo vokiečių savivaliavimo. Tėvas tą ir darė. Didelė mūsų šeima, atrodo, niekam netrukdė, nieko nenuskriaudė. Visi daug dirbom, skubėjom, padėjom vieni kitiems. Iš mažens buvome įpratinti dirbti, padėti vieni kitiems. Šeimoje buvo dešimt vaikų. Išaugome šešios seserys ir brolis. Trys broliukai mirė vaikystėje. Graži ir laiminga vaikystė baigėsi, kai rusų raudonieji banditai nužudė mūsų tėvelį. Tas baisus vasaros vakaras mano, 12 metų vaiko, atmintyje ir širdyje paliko gilius pėdsakus.

Artėjo Joninės, ir šeima ruošėsi švęsti sesers Janės 25-ąjį gimtadienį. Buvo tai įprastos darbo dienos vakaras. Viską kaip dabar prisimenu. Atginiau iš ganyklos bandą gyvulių, kuriuos, padedant kitiems šeimos nariams, suvarėme į tvartą. Staiga iš abiejų pusių pasirodė kariškai apsirengę ginkluoti banditai. Vienas jų pirmiausia nušovė banditus belojantį šunį, kuris kaukdamas krito prie savo būdos. Visiems mums liepė eiti į namo vidų. Iš tėvelio atėmė ginklą. Visi buvome susodinti už didelio stalo. Gale stalo buvo pasodintas kelių sargybinių saugomas tėvelis. Tiksliai nežinau, kiek buvo tų banditų. Visi jie turėjo ginklus ir už diržų užkištas granatas. Kadangi tėvelis dirbo Švenčionių valsčiaus viršaičiu (1942—1944), iš jo pareikalavo portfelio su dokumentais ir antspaudo. Kažko vis klausinėjo, bet aš mažai ką supratau, nes nemokėjau rusų kalbos. Banditai šeimininkavo visame name: krovė į maišus duoną, dešras, kumpius, ištuštino drabužių spintas, paėmė net sesers Onutės gimnazistės uniformą. Dar prisimenu, kad buvo ir viena kariškai apsirengusi moteris. Ji vis klausinėjo sesers Onutės, kur yra jos drabužiai. Janė namuose savo drabužių neturėjo, nes tuo metu dirbo ir gyveno Švenčionyse. Viską susikrovę į maišus nešė į pamiškėje buvusius vežimus. Tėveliui liepė eiti su jais. Visos pradėjome klykti ir įsikabinom į tėvelį, baisus verksmas pripildė kambarį. Tėvelis kažkaip įsispraudė į kampą ir sakė: „Aš niekur iš čia neisiu, darykit su manim ką norit čia pat".

Banditai mus visas ištempė į koridorių, o tėvą baisiai keikdami ištempė į kiemą. Mes puolėme paskui. Vienas banditas trenkė motinai su buože, kiti užtrenkė namo duris ir taip užspyrę jas laikė. Pastebėjusi kiek pravirą prie durų pirmą langą, puoliau šokti per jį. Gavau smūgį su šautuvo buože ir kritau atgal į kambarį. Kai tik atleido duris, kieme jau nieko nebebuvo. Visos puolėme bėgti keliuku į mišką. Ten buvo didelių nuo statybų likusių akmenų krūva. Tuo metu išgirdom šūvį. Mama iš išgąsčio nukrito ant akmenų krūvos. Visos puolėm ant kelių ir pradėjom garsiai verkti. Tuo metu baimės jau nejautėme ir ėjom verkdamos toliau į mišką. Ir nors vaikščiojom netoli tėvelio nužudymo vietos, bet jo taip ir neradome. Seserys Sofija ir Janė tada bėgo į Švenčionis pranešti policijai. Nors namai buvo tik keli kilometrai nuo Švenčionių, nueiti negalėjo, nes visur buvo pilna banditų, aplink girdėjosi rusų kalba. Drebėdamos jos išgulėjo rugių lauke iki aušros. Tik tada pasiekė miestą ir pranešė policijai. Atvykusi policija surado tėvo kūną ir atvežė į namus. Jis buvo sumuštas, galva peršauta.

Tėvui banditai nedavė ramybės ir po mirties. Skendėjusį gėlėse tėvo kapą jie išdraskė, suniokojo, viską išmėtė.

Artėjant antrajai sovietinei okupacijai, seserys Vanda, Sofija ir Marytė pasitraukė į Vakarus, ten sukūrė šeimas ir dabar gyvena JAV. Aš su mama, seserimi Verute ir broliu Stasiu likome Lietuvoje ir 1948 metais buvome ištremti į Krasnojarsko srities Rešotų rajoną. Sunkiomis šiaurės sąlygomis dirbome įvairius miško darbus. Sesuo Janė tremties metu gyveno atskirai nuo mūsų, buvo ištekėjusi, turėjo kitą pavardę, ir tremties išvengė. Iš tremties grįžome tik po 10 metų. Ilgą laiką gyvenome Švenčionėliuose. Motina ir brolis Stasys jau mirę. Dabar gyvenu Vilniuje.

Su vaikais ir anūkais dažnai lankome ir prižiūrime tėvų kapus Švenčionių kapinėse. Esame dėkingi tiems, kurie prisimena tragišką mūsų tėvo nužudymą, mus užjaučia ir lanko tėvo kapą.

Onutė Siniūtė - Laurinčiukienė

Švenčionių rajono laikraštis „Rytas", 2004 m. liepa

TARPTAUTINIŲ TEISMŲ ĮTAKA

Atkelta iš 3 psl.

Ir jeigu jis dėl kokių nors aplinkybių turi nusišalinti — pavyzdžiui, jeigu anksčiau, dar nedirbdamas teisme, buvo pasisakęs dėl tos bylos, — tai vietoj jo paskiriamas kitos valstybės teisėjas. Tokios nacionalinių teisėjų sistemos nėra Liuksemburgo teisme. Lietuviškoje byloje aš galėsiu ir nedalyvauti, jeigu ta byla bus atiduota ne mano kolegijai.

Be to, Strasbūro teisme, jeigu bylą nagrinėja septynių teisėjų kolegija ir vienas ar keli teisėjai su kitų nuomone nesutinka, jie gali parašyti atskirąją nuomonę, kuri viešai skelbiama kartu su teismo sprendimu. Liuksemburgo teisme nėra jokių atskirųjų nuomonių — galutinė išvada turi būti kaip monolitas.

Be kita ko, Teisingumo teisme galioja labai griežtos konfidencialumo taisyklės: viešai kalbėti apie kokią nors bylą teisėjas gali, tik gavęs viso teismo leidimą.

— Europos Bendrijų Teisingumo teisme dirba ne tik 25 teisėjai, bet ir 8 generaliniai advokatai. Kokia jų paskirtis?

— Tokia generalinių advokatų sistema veikia ir kai kurių valstybių teismuose, kaip jurisprudencijos pastovumo ir tęstinumo garantija.

Generaliniai advokatai paprastai nuo pat pradžių susipažįsta su bylomis, ir, jeigu laiko reikalinga, teismo posėdžiuose pateikia savo motyvuotas nuomones. Jų išklausę, teisėjai sprendžia, kokią išvadą priimti. Generalinių advokatų sistema užtikrinta, kad, keičiantis teisėjams ir advokatams, jurisprudencija išliks tokia pati.

Beje, dabartiniai teisės aktai šiek tiek lankstesni, leidžia generaliniam advokatui kai kuriose bylose ir nedalyvauti, o anksčiau tai buvo privaloma praktiškai visose bylose.

— Rudenį sukaks šešeri metai, kai nuolat dirbate ir gyvenate užsienyje. Šįkart grįžote atostogų į Vilnių per patį Seimo korupcijos skandalo įkarštį. Ar turite savo žvilgsnį iš šalies?

— Dešimt metų dirbant tarptautinėse teisminėse institucijose, teko girdėti ne apie vieną politinį skandalą bei politinės korupcijos atvejį. Nestebina ir pastarojo meto įvykiai Lietuvoje. Kaip teisėjas, turiu išlikti nešališkas, todėl negaliu komentuoti bei vertinti „lietuviškųjų įvykių", kadangi vienas ar kitas jų aspektas gali kada nors tapti ir tarptautinio teisminio nagrinėjimo objektu.

— Ačiū už pokalbį.

Kalbėjosi **Dora Petkauskaitė**

Iš pareigų atleistas teisėjas bylinėsis su Prezidentūra

Atkelta iš 1 psl.

Policininkams surašant dokumentus, G. Baziulis nuslėpė darbovietę, todėl protokole buvo įrašyta, jog jis yra bedarbis.

Pagal įstatymus teisėjas negali būti baudžiamas administracine bauda, už tokius pažeidimus jį turi svarstyti Teisėjų garbės teismas.

Kelių policijoje administracines bylas skirianti komisija nutarė bedarbiu prisistačiusį G. Baziulį tik įspėti, nors avarijos kaltininkas turi būti baudžiamas pinigine bauda.

Šių metų birželio 9 dieną Teisėjų etikos ir drausmės komisija už šio fakto nuslėpimą G. Baziuliui iškėlė drausminę bylą, kurią Teisėjų garbės teismas turėjo svarstyti liepos 14-ąją. Nesulaukus šio teismo sprendimo, buvo nutarta G. Baziulį atleisti iš pareigų.

G. Baziulis teismui įteiktame ieškinyje prašo A. Paulausko pasirašytą įsaką pripažinti negaliojančiu ir pakeisti atleidimo formuluotę. Buvęs teisėjas iš darbo nori išeiti savo noru.

Ieškinyje prisiminta sena civilinė byla, kai G. Baziulis bylinėjosi su vilniečių pensininkų šeima, kuriai atstovavo tuometinis advokatas A. Paulauskas. Teigiama, kad dabartinis Seimo pirmininkas su teisėju galėjo suvesti sąskaitas.

1998 m. vilniečių pensininkų šeima padavė G. Baziulį į teismą, kuriame prašė panaikinti namo pirkimo ir pardavimo sutartį. Vilniečiai teigė, jog pigiai įsigijęs namą šis teisėjas juos apgavo.

Bet 2003 m. G. Baziulis galutinai laimėjo civilinę bylą prieš šią šeimą.

Savo ieškinyje teismui G. Baziulis taip pat aiškina, kodėl jis šių metų sausį kelių policininkams nepasakė savo darbovietės. Anot buvusio teisėjo, kelių policininkai tik sudaro avarijos schemą, o nesprendžia, kas kaltas dėl eismo įvykio. Todėl esą jis ir nenurodė savo pareigų, nenorėdamas policininkams daryti spaudimo.

Ieškinyje jis taip pat teigia, kad buvo pažeista teisėjo atleidimo procedūra, nes jo drausminės bylos neišnagrinėjo Teisėjų garbės teismas.

Tuo tarpu A. Paulauskas neigė, kad teisėją atleido vadovaudamasis asmeniškumais.

„Teisėjas G. Baziulis atleistas remiantis Teismų tarybos rekomendacija. Istorijas, susijusias su šiuo teisėju, žinojo ir Aukščiausiojo Teismo pirmininkas Vytautas Greičius", sakė A. Paulausko atstovas spaudai.

Buvęs prezidentas teisme gina buvusį finansinį rėmėją

Vilnius, rugpjūčio 10 d. (BNS) — **Už Konstitucijos pažeidimą ir priesaikos sulaužymą nuo prezidento pareigų nušalintas Rolandas Paksas antradienį teisme gynė jo šantažu kaltinamą buvusį finansinį rėmėją Jurij Borisov.**

R. Paksas, antradienį liudijęs Vilniaus miesto 1-jame apylinkės teisme, teigė, kad, būdamas prezidentu, nepatyrė Rusijos piliečio verslininko J. Borisov grasinimų.

Buvęs prezidentas liudydamas tris kartus pakartojo, jog J. Borisov jam negrasino. Prieš 2002 m. pabaigoje vykusius prezidento rinkimus, R. Pakso teigimu, su J. Borisov buvo kalbama apie galimybę jį paskirti prezidento visuomeniniu konsultantu, bet ne etatiniu patarėju.

Pasak R. Pakso, su J. Borisov jis nebuvo sudaręs jokių sutarčių.

Teisme prokurorui perskaičius kaltinamąjį aktą, teisėjas J. Borisov klausė, ar jis prisipažįsta kaltas dėl grasinimų R. Paksui.

J. Borisov savo kaltę neigė, ir sakė duosiąs parodymus tik tuomet, kai teismui paliudys visi liudytojai.

Teismui nagrinėti perduota 10 tomų medžiagos.

Įtariama, kad R. Pakso rinkimų kampanijos dosniausias rėmėjas J. Borisov, šantažuodamas ir veikdamas tiesiogiai bei per tuometinį prezidento patarėją Remigijų Ačą ir verslininką Algirdą Drakšą, siekė oficialaus posto Prezidentūroje.

Generalinė prokuratūra ikiteisminį tyrimą atliko dėl grasinimo valstybės tarnautojui siekiant atlikti veiksmus savo naudai.

Už šį nusikaltimą įstatymas numato baudą arba areštą, arba laisvės atėmimą iki 2 metų.

NAPOLEONO ŽYGIS PER LIETUVĄ

Atkelta iš 3 psl.

Elbos saloje Napoleonas apsikentė tik 10 mėnesių, slapta sugrįžo į Prancūzijos krantą prie Caunes. Kol jis atžygiavo iki Paryžiaus, jau turėjo šalia savęs šimtus tūkstančių šalininkų ir kareivių. Buvę sąjungininkai, prie kurių dabar prisidėjo ir jiems vadovavo Anglija, Napoleonui pastojo kelią Belgijoje. Lemiamas mūšis įvyko prie Waterloo 1815 m. Napoleonas buvo sutriuškintas, turėjo pasitraukti antrą kartą. Jis dar bandė iš Rochefort miestelio emigruoti į Ameriką, bet anglai sulaikė jo laivą iš ištrėmė jį Šv. Elenos salą. Ten jis ir praleido paskutinius 6 gyvenimo metus. Mirė būdamas 51 metų nuo skrandžio vėžio. Ligą tikriausiai sukėlė negydoma skrandžio opa, nuo kurios jis kentėjo ilgus metus.

Kartais mes norim savęs paklausti: „Kas būtų jei?" Kas būtų buvę, jei Napoleonas būtų nugalėjęs Rusijos carą ir dar ilgai po to gyvenęs? Koks būtų buvęs tada Lietuvos likimas? Napoleono nuomonė buvo aiški, Lietuvą jis traktavo, kaip savarankišką ir atskirą nuo Lenkijos valstybę. Jis leido, gal net skatino sudaryti Lietuvos vyriausybę, atskirą nuo Lenkijos karalystės Lietuvos kariuomenę, su de Segur kalbėdamas domėjosi Lietuvos administracijos reikalais. Lietuviai irgi buvo ištikimesni Napoleonui, negu lenkai. Kai Napoleonas važiavo nuo Smurgainių į Paryžių, lenkų ulonai jį lydėjo tik iki Dresdeno, lietuviai kartu su prancūzų daliniais žygiavo iki pat Reino.

Kas gali žinoti, gal, jei Napoleonui būtų buvę lemta valdyti Europą dar keliolika metų, gal tada Lietuvos nepriklausomybė būtų buvusi atstatyta 100 metų anksčiau!

Pabaiga

A † A

ONUTEI KARAŠIENEI

mirus, jos vyrui NARIMANTUI, geram gimnazijos suolo draugui, dukroms AUDRAI ir ONUTEI, sūnui NARIMANTUI ir jų šeimoms, reiškiu gilią užuojautą.

Alfa Mykolėnas

Staniūnai, Panevėžio raj.

A † A

POVILUI KANTUI,

Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos choro giesmininkui, išėjus į Amžinybę, nuoširdžiai užjaučiame jo žmoną EMILIJĄ ir kitus artimuosius.

Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos choras Čikagoje

DĖMESIO! DĖMESIO! Neseniai atvykote, ieškote darbo ar buto, tačiau skelbtis laikraštyje brangiai kainuoja? Ne bėda. DRAUGAS jūsų skelbimą išspausdins nemokamai. Tereikia paskambinti tel. 773-585-9500 ar užsukti į DRAUGO administraciją adresu 4545 W. 63 St., Chicago, IL 60629.

Čikagoje ir apylinkėse

INŽ. VYR. SKAUTAS FILISTERIS Valentinas Varnas mirė liepos 29 d. Los Angeles, nuo sunkios širdies ligos.

PER A.A. SOFIJOS KIKILIENĖS šermenis, vykusius liepos 7 d., buvo surinkta BALFo 5 sk. 505 dolerių. 5 sk. Valdyba dėkoja rėmėjams.

RUGPJŪČIO 20 D., 7 V.V., Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje atidaroma Elytės Balkytės-Zubis retrospektyvinė paroda, kuri vyks 2 savaites. Visi maloniai kviečiami apsilankyti.

JAU TRADICINIAIS TAPĘ „Vaiko vartai į mokslą" organizacijos ruošiami „Derliaus pietūs" bus rugsėjo 26 d., 12:30 v.p.p., PLC didžiojoje salėje. Jau dabar galite sudaryti šeimų ir draugų stalus skambinant Nijolei Grigaliūnienei, tel. 708-974-1262. Šiuo paremsite beglobius Lietuvos vaikus.

RUGSĖJO 19 D., SEKMADIENĮ, Lietuvos vyčiai kviečia Šv. Kazimiero bažnyčios parapijiečius ir draugus į šv. Mišias ir gegužinę, VFW 1563, 6880 Hendricks, Merrillville, IN, 1 v.p.p. Bus naminio maisto, įskaitant kugelį – kaina 12 dol. Gros Bronius Mūras. Norintieji dalyvauti prašomi skambinti ir užsisakyti maisto bilietėlius iki rugsėjo 14 d. Joanna Rudzevičius, tel. 219–884–2220, arba Mildred Jagiella, tel. 219-996-6516.

ŠILUVOS MARIJOS ŠVENTĖ bus sekmadienį, rugsėjo 12 d. Nekaltai Pradėtosios Marijos šventovėje, Putnam, Connecticut. Praves pranciškonas tėvas Antanas Grabnickas, OFM. Dienos programa: 10 v.r. – registracija, klausomos išpažintys. 11 v.r. – šv. Mišios ir homilija. 12 val. – pietūs. 1:30 v.p.p. – konferencija, procesija su rožančiaus malda vienuolyno sodyboje, palaiminimas švč. sakramentu. Apie dalyvavimą pranešti iki rugsėjo 6 d. telefonu 860–925–7955. Visi kviečiami.

PER ŽOLINES, RUGPJŪČIO 15 D., 1 v.p.p. vyks lietuviškos pamaldos Šv. Onos bažnyčioje, Beverly Shores, IN. Šv. Mišias aukos kun. Antanas Gražulis, JS. Visi kviečiami.

KVIEČIAME VISUS SMAGIAI praleisti sekmadienio popietę Ateitininkų namų ąžuolyne. Galėsite pasigardžiuoti vietoje kepamais šašlykais, nuotaikingai pasišokti grojant Antano Andriekaus vadovaujamai grupei, taip pat išbandyti savo laimę loterijoje bei atsigaivinti puikiais gėrimais. Gegužinė įvyks rugpjūčio 15 d., sekmadienį, adresu: 12690 S. Archer Ave. Dėl informacijos skambinti tel. 773-523-7205. Organizuoja gen. T. Daukanto Jūros Šaulių kuopa.

Į ŠVČ. MERGELĖS MARIJOS Gimimo parapiją nuo rugpjūčio 28 d. iki rugsėjo 19 d. bus atvežta „Tūkstantmečio Švč. Mergelės Marijos statula". Kviečiame apsilankyti ir pagerbti Dangiškąją Motiną Mariją, pasimelsti ir uždegti žvakutę prie šios statulos.

Laikinasis Lietuvos prezidentas Artūras Paulauskas ALT suruoštame Lietuvos į NATO ir Europos Sąjungą įstojimo proga iškilmingame priėmime 2004 m. liepos 2 d. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje. Iš kairės: Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos Čikagos skyriaus pirm. Matilda Marcinkienė, prez. Artūras Paulauskas ir dienraščio „Draugas" vyr. redaktorė Danutė Bindokienė. Nuotr. Jūratės Variakojienės

SKELBIMAI

Advokatas
Jonas Gibaitis

Civilines ir kriminalinės bylos
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
E-mail: Gibaitis@aol.com
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 8 v.r. iki 5 v.v.
Šeštad. 8 v.r. iki 1 v.p.p.

Advokatas
Vytenis Lietuvninkas
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo")
Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S.Pulaski Rd., Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

Advokatas
DARIUS R. DIRMANTAS
Vairavimo ir Kriminalinių Teisių Specialistas. Raštinės Čikagoje ir Woodridge.
Tel. 877-Gynejas arba 877-496-3527

IMIGRACINĖS TEISĖS ADVOKATAS
AURELIUS BUTVILAS
Tel. 312-580-1217
135 S LaSalle #2300 Chicago, IL 60603
Galimos konsultacijos šeštadieniais

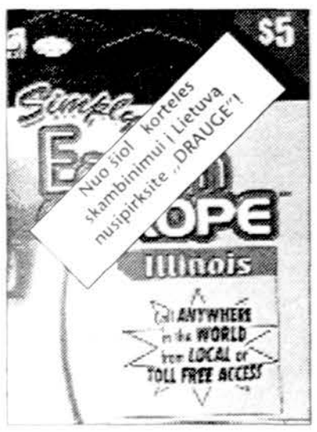

ALRK 90–TIES GYVAVIMO METŲ APŽVALGA

Dalė Vaikutytė-Murray.

Devynioliktą šimtmetį baigus ir įžengus į 20-ąjį, lietuvių imigrantų skaičius Amerikoje augo, atvykę ateiviai būrėsi savose parapijose ir įsijungė į esančias draugijas.

Laikui bėgant pradėta kreipti dėmesį ne tik į medžiaginius, bet ir į dvasinius reikalus. Moterims vyrų draugijose lyg ir nebuvo vietos. Vyrai nesugebėjo suprasti ir įvertinti jų ypatingų reikalų, o pačiom, svetur kampininkaujant nebuvo drąsos, ypač tais laikais reikalauti kokių ten ypatingų teisių.

Pirmieji žingsniai

1913 metų pradžioje likimas Worcesteryje suveda dvi idealistes, karštas moterų teisių gynėjas — Antaniną Jakaitytę ir Uršulę Jokubauskaitę, kurios daug svajojo ir kalbėjo moterų organizacijos klausimu. Jos puoselėjo idėją pradėti naują organizaciją. Nelengvas tai buvo darbas. Susidūrė su skepticizmu, pašaipa, pagaliau ir baime iš vadų pusės, kad moterys apleis esančias vyrų draugijas, organizacijas ir tuomet jų veikla sustos.

Trečias ALRK federacijos kongresas išklausęs referatą, nutarė „paimti savo globon visą organizacijos darbą tol, kol moterys pajėgs pačios tvarkytis".

U. Jokubauskaitė persikėlė gyventi į Čikagą ir pradėjo dirbti „Draugo" spaustuvėje. Worcesteryje pasiliko Jakaitytė, sąlygos buvo nepalankios ir organizacijos darbas sustojo. Tolimesnis organizavimo darbas pavestas čikagietėms.

Steigiamasis seimas sušauktas gruodžio 13 d., 1914 m., Šv. Jurgio parapijoje. Šiame svarbiame formaliai priimtas organizacijos vardas, seniau paruoštas konstitucijos projektas ir išrinkta centro valdyba. Suorganizuotos dvi kuopos, pirmoji Šv. Jurgio parapijoj (Bridgeporte), o antroji Šv. Antano parapijoj Čikagos priemiestyje Cicero. Pirmutinės keturios kuopos įsteigtos Čikagoje, penktoji ir šeštoji Worcesteryje, Massachusetts, sąjungos idėjos lopšyje.

Antras seimas, įvykęs 1916 m., nutarė turėti savo leidinį „Moterų dirva". Pirmas numeris pasirodė spalio mėn. Kuopų buvo 25 su 1,039 narėmis.

1919 metais narių skaičius buvo 2,380. Lietuvai paskelbus nepriklausomybę, sąjungietės moraliai ir finansiškai rėmė lietuvių moterų draugiją Lietuvoje.

Narės buvo raginamos likti Amerikos pilietėmis ir laikytis prohibicijos (svaiginančių gėrimų uždraudimas) įstatymų.

Buvo išrinktos valstijų direktorės ir visos kuopos prisidėjo prie Šv. Kazimiero seserų vienuolyno statybos fondo. Taipgi nutarta įsteigti jaunamečių skyrių.

Atspausdintas moterų sąjungos himnas, kuriam žodžius parašė kun. K. Urbonavičius (Jonas Kmitas), o muziką komp. A. Aleksis.

1939 m. išleista 25 metų jubiliejaus knyga, kurią suredagavo Sofija Sakalienė, tuomet redagavusi „Moterų dirvą" pradėtą 1923 metais ir baigtą 1951 metais.

Viduriniai metai

Birželio 15 d. lietuvių tautos istorijon įsirašė juodžiausiomis raidėmis — sovietų Rusijos didelės karinės jėgos užplūdo Lietuvą ir ją okupavo. Apsunkintomis širdimis sąjungietės tęsė savo veiklą, pasiryžusios visokeriopu būdu kovoti už tautos laisvę.

Japonijos netikėtas Pearl Harbor salos Havajuose užpuolimas įtraukė Ameriką į II pasaulinį karą 1941 m. gruodžio 7 d. sąjungietės pasuko savo jėgas į Amerikos Raudonąjį kryžių. Čikagoje įsteigta visa eilė lietuvių vienetų. Neatsiliko sąjungietės ir kitose valstijose renkant drabužius, maistą, vaistus ir aukojant nesuskaitomas valandas gaminant raiščius, vilnones kojines ir megztinius. Sąjungos šeimoj radosi šimtai motinų, kurių sūnūs kovojo ir net gyvybę padėjo Pacifiko salose ir Europoje. Dėl transportacijos ir benzino suvaržymo, reguliariai šaukiamas dvimetinis seimas neįvyko.

Šiame laikotarpyje svarbesni įvykiai: labai sėkmingos konferencijos moterims buvo Čikagoje, Brooklyn, NY ir Hartford, CT.

Stipendijų fondas buvo įsteigtas narėms ir jų šeimos nariams.

Lietuviams ruošiantis įrengti Šiluvos koplyčią Nekaltai Pradėtosios Šv. Marijos šventovėje, Washington, DC, kuopos ir pavienės narės ryžosi finansiškai paremti ir prisidėti prie koplyčios įrengimo.

1964 — jubiliejiniai metai

Jubiliejiniai 50-ieji sukaktuvių metai pradėti tradiciniu naujų narių vajumi. Kuopos ir apskritys taip pat pradėjo ruošti Moterų sąjungos jubiliejinių metų minėjimus.

Vykdant trisdešimtojo seimo nutarimą, sudaryta komisija pradėjo jubiliejinės knygos išleidimo darbą. Komisijos pirmininkė Donna Žilis atliko sekretorės ir iždininkės pareigas ir visus administracinius darbus. „Moterų dirvos" redaktorė Dalė Vaikutytė-Murray smulkiai aprašė organizacijos istoriją nuo 1939 m. iki 1964 m. lietuvių ir anglų kalbomis ir perrašė pradinę organizacijos istoriją. Taipgi atliko medžiagos korektūrinį darbą.

Čikagoje buvo suruošti pietūs su laimėjimais, kurių pelnas paskirtas sudegusios Marianapolio mokyklos atstatymui.

Tais pačiais metais, Amerikos Lietuvių tarybos valdyba priėmė organizaciją į Tarybos sudėtį. ALT kongrese Washingtone dalyvavo žymus skaičius sąjungiečių iš visų valstijų ir prisidėjo prie visuotino protesto prieš sovietų priverstinį užgrobimą ir laisvės bei religinių teisių persekiojimą Lietuvoje.

Tolimesnė veikla

1970 metais dvi kuopos suruošė didesnio masto programas, kuriomis gražiai pagarsino Moterų sąjungą. Naujosios Anglijos apskrities dvasios vado kun. J. Jutt pastangomis, Moterų sąjungai skirtus sekmadienius šv. Mišias parodė iš Bostono televizijos stoties. Daugelis dalyvių pasipuošė tautiniais rūbais, kurie sudarė gražų vaizdą. Galima manyti, kad daugelis žiūrovų iki tos dienos nežinojo kas yra toji Lietuva ir kokiais komunistinės vergijos retežiais surakinta.

Antras sąjungiečių nepaprastas įvykis tai 29 kuopos Brooklyn parengimas minint savo veiklos 55 metų sukaktį. Surengta sukaktuviniai pietūs ir koncertas. Prie sąjungiečių uždarbio dar prisidėjo pavieniai aukotojai ir tokiu būdu sutelkta pilna tūkstantinė Kultūros Židinio statybai.

Nutarta likviduoti senovinius pašalpos skyrius, dauguma apsidraudusių narių balsavo už apdraudos skyrių likvidavimą. Darbas nusitęsė net trejus metus. Kiekvienai buvo sumokėta apdraudos suma su dividentais pagal aktuaro skirstymo planą.

Taipgi nutarta kas antrus metus rinkti Iškiliąją lietuvę moterį.

Pirmoji — Lietuvos garbės konsulė Čikagoje Juzė Daužvardienė. Toliau:

1979 m. Nijolė Sadūnaitė, Lietuva.

1981 m. — Marija Rudienė, Čikaga.

1983 m. — ses. M. Aloysa, Putnam, CT.

1985 m. — nebuvo rinkta.

1987 m. — ses. M. Mercedes Mickevičius, SSC, Čikaga.

1989 m. — Ginta Damušytė, Brooklyn, NY.

1991 m. — Anastazija Tamošaitienė, Kingston, Ont., Canada.

1993 m. — Birutė Jasaitienė, Čikaga.

1996 m. Ona Walinčiūtė-Kelly, New Britain, CT.

1998 m. — Danutė Brazytė-Bindokienė, Čikaga.

2002 m. — ses. Elena Rūta Ivanauskaitė, SJC, Brockton, MA.

2004 m. — Elzbieta Ona Liudžiuvienė, New Britain, CT.

Ypatingas žygis padarytas 1980 metais balandžio mėn. pravesti Maldos dieną, prašant Dievą, kad arkivyskupas Jurgis Matulaitis būtų greičiau paskelbtas šventuoju. Kvietimas moterų organizacijom Kanadoj, Australijoj ir kitur buvo greitas ir nuoširdus.

Po ilgos ligos mirė Moterų sąjungos steigėja Uršulė Daukantienė sulaukusi 86 m. amžiaus.

Išleista virimo — kulinarijos knyga anglų kalba. Tai buvo nepaprastai sėkmingas projektas, pelningas ne tik centro iždui, bet ir vietinėms kuopoms. Pelno liko daugiau kaip 14,000 dol.

Sąjungietės buvo raginamos prisidėti prie peticijų prieš neteisingą areštavimą kunigo A. Svarinsko ir kun. S. Tamkevičiaus. Užrašai buvo pasiųsti Sovietų pasiuntinybei Washingtone.

Deimantinis jubiliejus

Moterų sąjunga atsikračiusi nebepageidaujamų apdraudos polisų, stipriai žengė pirmyn — kultūros, labdaros ir visuomeniškumo takais.

Pakviestos prisidėti prie JAV Laisvės statulos remonto, tuometinė darbščioji centro valdybos pirmininkė Julija Mack pravedė rinkliavą per visas kuopas ir kvietė lietuvius prisidėti, nes auka bus įteikta visų lietuvių vardu. Rinkliava buvo sėkminga ir pasiekė numatytą 10,000 dol.

Tą darbą baigus, sąjungietės buvo kviečiamos prisidėti aukomis Lituanistikos katedrai Illinois universitete Čikagoje ir padėti Dainavos stovyklos remontavimo darbams. Šie tikslai taipgi buvo sėkmingi.

Po 36 metų neatsiradus kas perims redagavimo darbą, redaktorė Dalė Vaikutytė–Murray patarė spausdinti žiniaraštį ir įkalbėjo ses. Angelą Balchunas, SSC, pradėti darbą. Paskutinė „Moterų dirvos" laida išleista 1991 m. gruodžio mėn. Pirmas „Žiniaraščio" numeris pasirodė 1992 m. pavasarį. Nors redakcinis darbas pasibaigė, redaktorei atsirado naujos pareigos. Rugpjūčio mėn. 1991 m. seime buvo išrinkta centro pirmininke.

Paskutinis dešimtmetis

Kardinolas Newman yra pareiškęs: „Aukštesniame pasaulyje yra kitaip, bet čia žemai, gyvenimas reikalauja permainų ir, būti tobulam, reikia pakartotinai mainytis".

Nauji įstatai buvo paruošti. Keletas silpnesnių kuopų, kurios neįstengė pritraukti naujų, jaunesnių jėgų, užsidarė. Kai kurios ilgametės narės nenorėjo atsitraukti visiškai, tai jų naudai buvo įsteigta kuopa Nr. 1 centro raštinėje. Bet likusios stipresnės kuopos gražiai veikia, t.y.: Hartford ir New Britain, CT; St. Petersburg, FL; 3 kuopos Čikagoje (Brighton Park, Marquette Park ir Evegreen Park): Worcester, MA; Grand Rapids, MI.

1992 m. birželio mėn. Centro pirm. iniciatyva buvo suruošta kelionė į Lietuvą, kurioje dalyvavo 45 susidomėjusių dalyvių. Kai kuriem buvo proga susipažinti su artimaisiais giminėmis. Ypatingai neužmirštinas buvo parašas prie parlamento pastato: „Žūsim, kad gyventume".

Į Draugo fondą yra suaukota 2,000 dol. „Draugas" nuo pat organizacijos pirmųjų dienų yra nuolatinis leidinys, bilietų ir visokeriopų su spauda susijusių darbų atlikėjas.

Šis dešimtmetis buvo ypatingai darbingas. Visa medžiaga, susijusi su organizacijos apdraudos/pašalpos reikalais, buvo perduota Lituanistikos tyrimo ir studijų centrui Čikagoje. Naujų batų ir daugiau kaip 1,000 rožančių buvo persiųsta į Lietuvą. Daugiau kaip 2,000 porų nebevartojamų akinių taipgi pasiųsti į Lietuvą. Sąjungietės taipgi renka vartotus pašto ženklus už kuriuos gaunami pinigai yra labdarai naudojami.

Centro pirm. iniciatyva įvykdyta graži Vėlinių tradicija Čikagoje. Maldomis, žvakėmis ir gėlėmis prisiminta mirusios narės.

Daugiau kaip dešimt metų per Lietuvos Našlaičių globos komitetą globojami keli našlaičiai. Šiais 2004 metais centro valdybos narės nutarė remti LKMS mergaičių prieglaudą Vilniuje. Visos kuopos prisidėjo prie aukų rinkimo.

Kitas sėkmingas projektas padėti seselėm pranciškietėm įrengti liftą jų globojamoje Šv. Klaros ligoninėje Utenoje. Specialus fondas Pažaislio remonto darbams sulaukė virš 3,000 dol. Anksčiau aukota 1,000 dol. anglų kalba spausdintiems lankstinukams, aiškinant Pažaislio istoriją. Dar anksčiau aukota 1,000 dol. šilumos tinklų remontui ir t.t.

Vėliausias pagalbos fondas buvo skirtas tėvams marijonams Argentinoj. Aukota ir Vilniaus jėzuitų gimnazijai. Šv. Kalėdų proga yra aukota Šv. Kazimiero seminarijai/kolegijai Romoje.

Ir sulaukėm 90–ties metų sukaktuvių

Neįmanoma išvardinti visus gerus darbelius atliktus per tiek metų. Pagarsėjęs prancūzas Pasteur yra pasakęs: „Ne tai svarbu ar mūsų darbai bus daugiau ar mažiau pasisekę, bet tai, kad baigdami šį gyvenimą, galėtume pasakyti — dariau, ką galėjau". Žodžiai verti mąstymo.

Kviečiame visuomenę švęsti šią nepaprastą šventę su mumis kartu. Pokylis įvyks šeštadienį, rugpjūčio 21 d. Hilton Oak Lawn viešbutyje, 9333 So. Cicero Ave., Oak Lawn, IL. Norint daugiau informacijos arba užsisakyti bilietus skambinkite Evelinai Oželienei 773-254-7553. Lauksime.

Dalė V. Murray

AR GYVENS MOTIEJUKAS?

Galima keliauti per gyvenimą besidžiaugiant savo laime, pergyvenant tik savo nesėkmes ir nematyti kitų skausmo. Tačiau ne visiems taip sekasi. Todėl Lietuvos vaikų globos būrelio „Saulutė" talkininkė Danutė Usonienė kreipėsi į „Saulutę" prašydama padėti Palangoje gyvenančiai Dagilių šeimai.

Palangos ligoninės laborantės Jolitos ir tolimųjų reisų vairuotojo Rolando šeimoje augo dvi dukrelės — penkiolikmetė Eglė ir vienuolikmetė Ugnė, kai gimė sūnelis Motiejus. Nors po mėnesio naujagimis pradėjo geltonuoti, nieko baisaus nebuvo įtarta.

Vienerių metukų Motiejuko tragediją aprašo Darius Čiužauskas:

„Pirmieji blogą lemiantys požymiai pasirodė, kai vietos medikai pasiuntė Motiejų tyrimui į Klaipėdą bei Vilnių.

Berniukui buvo diagnozuota išorinių tulžies latakų atrezija. Kol nebuvo atlikti visi tyrimai, medikai nesitikėjo, kad Motiejui bus nustatytas pats blogiausias šios ligos atvejis. Paprastai kalbant, mažajam šventojiškiui iš kepenų nenubėga tulžis.

Pasakę berniuko tėvams diagnozę, medikai negalėjo suteikti jokių iliuzijų. Jų teigimu, kūdikiui gali padėti tik kepenų transplantacija arba stebuklas.

Lietuvoje tokių operacijų kūdikiams niekas kol kas nedaro. Visai neseniai Motiejų apžiūrėjo Kauno medicinos universiteto klinikose, kur buvo paskelbta galutinė išvada. Ji skamba niūrokai — tokią operaciją atlikti mūsų šalyje nėra galimybių.

Bet mūsų šalies medikai Motiejaus likimo valiai nepaliko.

Gerus ryšius su kolegomis iš Belgijos palaikantys medikai netrukus Dagiliams pranešė, kad yra galimybė atlikti kepenų transplantaciją toje šalyje. Po tokių operacijų Belgijoje išgyvena 98 procentai jaunųjų pacientų.

Problema — pinigai

Tačiau paprastai gyvenantys bei jokiais turtais pasigirti negalintys Rolandas ir Jolita susiėmė už galvų, kai sužinojo, kiek kainuoja kepenų transplantacija — apie 120,000 eurų.

Lietuvos medikai bei Sveikatos apsaugos ministerija ir toliau nenuleido rankų. Po intensyvių paieškų Motiejaus tėvai sužinojo, kad kepenų transplantaciją Belgijoje galima atlikti ir pigiau. „Dėl Motiejaus gyvybės bei sveikatos esame pasiruošę paaukoti paskutinius marškinius. Nors dabar esame tarp dangaus ir žemės, tikimės, kad viskas bus gerai. O kas mums daugiau telieka", — nors ir nelabai linksmai, tačiau su viltimi balse kalbėjo R. Dagilis.

Be abejo, kiekvieno neišgelbėsi, o tragedijų paliestųjų yra daug. Jautrios širdies skaitytojai yra ne vienam pagalbos šaukiančiųjų aukoje. Gal neįstengiam suaukoti visos reikiamos sumos, bet gauti pinigai konkrečiai parodo, kad kas nors užjaučia, kad kas nors padeda palaikyti viltį. Tokios atramos reikia Motiejukui, jo jauniems tėveliams ir sesutėms.

Šiuo metu Motiejuko sveikata neblogėja. Tas duoda daugiau laiko surasti pinigų neišvengiamai ir brangiai kepenų transplantacijai. Norintys padėti Motiejukui kviečiami atsiųsti auką šiuo adresu, pažymint, kad tai Motiejukui.

„Saulutė" arba „Sunlight Orphan Aid", 419 Weidner Rd.

Buffalo Grove, Illinois 60089.

Aukos nurašomos nuo federalinių mokesčių.

Indrė Tijūnėlienė